

157482

T.C

KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

**BELEDİYELERDE ÇALIŞAN BİREYLERİN REKREATİF
ALIŞKANLIKLARI VE BU ALIŞKANLIKLARI
GERÇEKLEŞTİRMELERİNDE KURUMLARINDAN YARARLANMA
DÜZEYİ**

(KOCAELİ ÖRNEĞİ)

Fatih SARIMERT

Kocaeli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Yönetmeliğinin Beden Eğitimi ve Spor Programı İçin Öngördüğü Bilim Uzmanlığı (Yüksek Lisans) Tezi Olarak Hazırlanmıştır.

Tez Danışmanı

Yrd.Doç.Dr.Zekiye BAŞARAN

KOCAELİ
2004

Sağlık Bilimleri Enstitü Müdürlüğü'ne

İş bu çalışma, jürimiz tarafından Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalında BİLİM UZMANLIĞI (YÜKSEK LİSANS) TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Başkan Unvan Adı SOYADI İMZA
Prof. Dr. Aydın ÖZBEK

Üye Ünvanı Adı SOYADI İMZA
Yrd. Doc. Dr. Bergün MERİÇ

Üye Ünvanı Adı SOYADI (DANIŞMAN) İMZA
Yrd. Doc. Dr. Zekiye BAŞARAK

ONAY

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylıyorum.

Enstitü Müdürü

15.10.2004

Prof. Dr. Nejat GACAR

mühür

ÖZET

Belediyelerde çalışan bireylerin rekreatif alışkanlıkları ve bu alışkanlıkları gerçekleştirmelerinde kurumlarından yararlanma düzeyi (Kocaeli örneği)

Bu çalışmanın amacı, Kocaeli ilinde bulunan İzmit Büyükşehir Belediyesi personelinin boş zamanlarını ne şekilde değerlendirdikleri, belediyenin çalışanlarına ne tür etkinlikler sunduğu, boş zamanları değerlendirme etkinliklerinin iş verimine etkisi ve çalışanların boş zamanlarını değerlendirme konusunda ne kadar bilgili ve bilinçli olduklarının araştırılmasıdır.

Araştırmanın evrenini İzmit Büyükşehir Belediyesinde çalışan 1300 kişi teşkil etmiştir. Memur, işçi, geçici işçi olarak çalışan deneklere 28 sorudan oluşan bir anket uygulanmıştır. 1067 kişi (%82) anketi cevaplandırmıştır.

Araştırmada, frekans, yüzde ve 0,5 anlamlılık düzeyinde Pearson Korelasyon tekniği kullanılmıştır. Kullanılan anketlerin analizi Windows SPSS paket bilgisayar programıyla yapılmıştır.

Sonuçta, çalışanların yeterli boş zamana sahip oldukları, boş zamanlarını daha çok pasif etkinliklerle değerlendirdikleri, boş zaman etkinliklerine yönelme nedenlerinin; ilgi alanları olması, arkadaşlarıyla beraber olma istekleri, sağlıklarını olumlu yönde etkilemesi ve boş zamanları değerlendirme etkinliklerine katılmanın iş verimini olumlu yönde arttırdığı tespit edilmiştir. Belediyenin, personeline boş zaman etkinliği düzenlemekte ve çeşitliliği arttırmada yetersiz olduğu, rekreatif tesislerden yararlanmalarına da ortam hazırlamadığı belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler : Rekreasyon, Belediye

ABSTRACT

Recreation habits of unicity employees and their level of making use of the municipality facilities to realise these habits (Kocaeli sample)

This study aims to find out how the employees of İzmit Metropolitan City Municipality in Kocaeli province spend their leisure time, what opportunities the municipality provides to its personnel, the effect of leisure time activities on the efficiency at work and the level or personnel's awareness and consciousness in terms of ways to spend the leisure time.

The universal of the research is made up of the 1300 people working in İzmit Metropolitan City Municipality. The subjects that include officers, workers and temporary workers were given a survey of 28 questions. 1067 people (%82) responded to the survey.

In the research, frequency, percent and Pearson Correlation technique at the significance level of 0.5 were used. The surveys were analysed using Windows SPSS computer software.

It was concluded that the personnel have sufficient leisure time, they make use of such time by passive activities, their selection of leisure time activities were based on areas of interest, desire to be with friends, seeing the positive effects on health and increasing their working efficiency. It was found out that the municipality is not able to organise leisure time activities for personnel and to increase the number of such activities and it does not allow them to make use of recreation facilities.

Key words : Recreation, Municipality

TEŞEKKÜR

Yüksek lisans tez çalışmamı yöneten ve her aşamasında beni destekleyen tez danışmanım Yrd.Doç.Dr. Zekiye BAŞARAN'a teşekkürlerimi sunarım.

Tez çalışmamın istatistiksel analizleri safhasında bana yardımcı olan, Yrd.Doç.Dr. Kenan SİVRİKAYA'ya teşekkürlerimi sunarım.

Beni bu çalışmada maddi manevi destekleyen, yardımlarını esirgemeyip daima yanımda olan aileme, yine her yardıma ihtiyacım olduğunda yanımda olan yeğenim Yasin ATAÇ'a ve dostum Zülcüf AKA ile Selçuk YİĞİT'e, kırtasiye masraflarımı karşılayan NOSİKALE ve dostum Serkan AYKUT'a teşekkürlerimi sunarım.

İÇİNDEKİLER

Sayfa No

ÖZET	iv
ABSTRACT	v
TEŞEKKÜR	vi
İÇİNDEKİLER	vii
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ	x
TABLolar DİZİNİ	xi
1. GİRİŞ	1
1.1 Yönetim	1
1.2 Yönetimin Amacı	2
1.3 Türkiye’de Yerel Yönetimler	3
2.GENEL BİLGİLER	6
2.1 Belediyelerin Kısa Bir Tarihçesi ve Kuruluşu	6
2.2 Belediye Kavramı	8
2.3 Belediye ve Organları	10
2.3.1 Belediye Meclisi	10
2.3.2 Belediye Encümeni	12
2.3.3 Belediye Başkanı	13
2.3.3.1 Belediye Başkanı Görevleri	14
2.4 Belediyenin Görevleri	14
2.5 Belediyenin Gelirleri	23
2.6 Büyükşehir Belediyesi	24

2.6.1 Büyükşehir Belediyesi İdari Yapısı	25
2.6.2 Büyükşehir Belediyesi Görevleri	25
2.6.3 Büyükşehir Belediyesi Gelirleri	27
2.6.4 Büyükşehir Belediyesi Organları	28
2.6.4.1 Büyükşehir Belediyesi Meclisi	29
2.6.4.2 Büyükşehir Belediyesi Encümeni	29
2.6.4.3 Büyükşehir Belediyesi Başkanı	30
2.6.4.4 Büyükşehir Belediyesi Başkanı Görevleri	30
2.7 Belediyenin Rekreasyonla İlgili Görevleri	31
2.8 Belediyelerde Çalışan Personelin Kadro Durumları	31
2.8.1 Memur Kadroları	32
2.8.2 İşçi Kadroları	33
2.8.3 Geçici Personel Kadroları	33
2.8.4 Sözleşmeli Personel Kadroları	34
2.9 Rekreasyon	34
2.9.1 Rekreasyonun Tanımı	34
2.9.2 Rekreasyonun Özellikleri	38
2.9.3 Rekreasyonun Sınıflandırılması	41
2.9.4 Rekreasyonun Etkinlik Çeşitleri	43
2.9.5 Rekreasyonun Etkinlik Alanları	44
2.9.6 Rekreasyon İhtiyacı	46
2.9.7 Rekreasyona Duyulan İhtiyacın Nedenleri	46
2.9.8 Rekreatif Etkinliklere Katılımda Etken Olan Temel Faktörler	47

2.9.9 Rekreatif Etkinliklere Katılımını Destekleyen Unsurlar	47
3.GEREÇ VE YÖNTEM	49
3.1 Gereç	49
3.2 Yöntem	49
4.BULGULAR	51
5.TARTIŞMA	67
6.SONUÇ VE ÖNERİLER	74
6.1 Sonuç	74
6.2 Öneriler	75
KAYNAKLAR	77
ÖZGEÇMİŞ	86

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

APK	:	Araştırma Planlama ve Koordinasyon
BESYO	:	Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu
T.C	:	Türkiye Cumhuriyeti
TOBB	:	Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği
TRT	:	Türkiye Radyo Televizyon
SSK	:	Sosyal Sigortalar Kurumu

TABLULAR DİZİNİ

Tablo 1. Çalışanların Yaş Bilgileri	51
Tablo 2. Çalışanların Cinsiyet Bilgileri	52
Tablo 3. Çalışanların Medeni Durum Bilgileri	52
Tablo 4. Çalışanların Çocuk Durum Bilgileri	53
Tablo 5. Çalışanların Öğrenim Durum Bilgileri	53
Tablo 6. Çalışanların İş Yeri Görevleri Durum Bilgileri	54
Tablo 7. Çalışanların Mesleki Kıdem Durum Bilgileri	54
Tablo 8. Çalışanların Çalışma Şekli Durum Bilgileri	54
Tablo 9. Çalışanların Çalışılan Birim Durum Bilgileri	55
Tablo 10. Çalışanların Aylık Kazanç Durum Bilgileri	56
Tablo 11. Çalışanların Kalan Serbest Zaman Durum Bilgileri	56
Tablo 12. Çalışanların Serbest Zaman Etkinlikleri Durum Bilgileri	57
Tablo 13. Çalışanların Spor Yapma Durum Bilgileri	57
Tablo 14. Çalışanların Sporunu Hangi Amaçla Yaptığı Durum Bilgileri	58
Tablo 15. Çalışanların Serbest Zaman Etkinliklerinde Yararlanılan Tesisler Durum Bilgileri	58
Tablo 16. Çalışanların Serbest Zaman Faaliyetlerine Yönelten Nedenler Durum Bilgileri	59
Tablo 17. Çalışanların Serbest Zaman Faaliyetlerine Katılmanın Kazandırdıkları Durum Bilgileri	60
Tablo 18. Çalışanların Serbest Zaman Faaliyetlerine Katılmanın İş Yeri Verimine Etkisi Durum Bilgileri	61

Tablo 19. Çalışanların Serbest Zaman Faaliyetlerinde Bulunamama Nedenleri Durum Bilgileri	61
Tablo 20. Çalışanların Çalıştıkları Kurumda Serbest Zaman Etkinliği Düzenleme Durum Bilgileri	62
Tablo 21. Çalışanların Çalıştıkları Kurumda Düzenlenen Serbest Zaman Etkinliği Durum Bilgileri	62
Tablo 22. Çalışanların Çalıştıkları Kurumda İş Yerinde İstenilen Etkinlikler Durum Bilgileri	63
Tablo 23. Çalışanların Çalıştıkları Kurumda Halka Yönelik Rekreasyon Faaliyetleri Yürüten Birim Olup Olmadığına Dair Durum Bilgileri	63
Tablo 24. Çalışanların Çalıştıkları Kurum .sınırları İçinde Bulunan Rekreatif Faaliyetlerin Gerçekleşmesine Yönelik Tesis ve Yapılar Hakkındaki Durum Bilgileri	64
Tablo 25. Çalışanların Çalıştıkları Kurumun Yeni Tesis ve Yapı Oluşturmasında Karşılaşabileceği Temel Güçlükler Hakkındaki Durum Bilgileri	65
Tablo 26. Çalışanların Çalıştıkları Kurumun Rekreatif Faaliyetler İçin İş Birliği İçerisinde Olması Gereken Kurumlar Hakkındaki Durum Bilgileri	65
Tablo 27. Çalışanların Çalıştıkları Kurumca Ayrılan Genel Bütçe İçerisinde Rekreatif Etkinlikler İçin Ayrılan Bir Pay Olup Olmadığı Hakkındaki Durum Bilgileri	66
Tablo 28. Çalışanların Rekreatif Etkinlikler İçin Kullanacağı Alanlarda Olmasını İstedığı Ek Tesisler Hakkındaki Durum Bilgileri	66

1. GİRİŞ

1.1 Yönetim :

Yönetim, bir amacın gerçekleştirilmesi için, bireylerin iş birliği yapmalarıdır. (Gözübüyük,1987)

Yönetim, birden çok insanın ortak ihtiyaçlarını gidermek için bir araya gelerek aralarında işbirliği ve işbölümü yapmak suretiyle bir takım faaliyetleri uyumlu bir şekilde göstermesi olarak tanımlanabilir. Kısa ve en geniş anlamda yönetim, ortak amaçları gerçekleştirmek üzere iş birliği eden grupların koordineli faaliyetleri olarak ifade edilmektedir. (Genç,1998)

Yönetimin ne olduğu konusunda çeşitli tanımlar bulunmaktadır.

Wilson, Goudnow ve Willoughby gibi yönetim bilimcilerine göre politika, devletin beklentilerini, istek ve amaçlarını kapsar. Yönetim ise, bu politikaların uygulamaya dönüştürülmesidir. White, Waldo, Gulick, Pfiffner ve Presthus a göre yönetim, örgüt amaçlarının gerçekleştirilmesi için insan ve madde kaynaklarının, etkili ve verimli bir şekilde eşgüdümlenerek işlerin yapılmasını sağlamaktır. Simon'a göre yönetim, işlerin yapılmasını sağlama sanatıdır. (Genç,1998)

Yönetim kavramı yerine göre, hem devletin örgütleyici eylemlerini, hem de bu eylemleri yürüten makineyi adlandırmak için kullanılır. (Fişek,1979)

Yönetim, örgütün amaçlarını gerçekleştirmek için, başlıca planlama, örgütlenme, yöneltme ve denetim süreçleri yoluyla tüm kaynakların eşgüdümlenmesidir. Bu açıdan alınınca yönetimin yalnızca özel örgütler ya da kamu örgütleri içinde değil, belli amaçlara varmak için küme çabası gösterilen her yerde varolduğunu söyleyebiliriz. Başka bir deyişle yönetim evrenseldir. (Ergun ve Polatoğlu,1992)

Hangi şekilde tanımlanırsa tanımlansın, her örgütte yönetimin yapmak zorunda olduğu görevler vardır. Bunlar :

Örgüt amaçlarını gerçekleştirmek,

Örgütte çalışanların yaratıcı güçlerini ortaya çıkarmak,

Personeli mutlu etmek , moralini yükseltmek,

Örgütün değişme ve gelişmesini sağlamak,

Lider geliştirmek ya da yetiştirmek. Örgüt üyelerinin rollerini belirlemek ve bunun için yöntem geliştirmektir. (Genç,1998)

Ülkemizdeki yönetsel kuruluşlar, genel olarak, şu şekilde kümelendirilir.

A – Genel yönetim kuruluşları : Devletin ana yönetsel yapısını oluşturan kuruluşlara “ genel yönetim kuruluşları “ denir. Kendi içinde; merkez örgüt (Cumhurbaşkanı, Başbakan, Bakanlar kurulu, Bakanlıkları içine alır) ve taşra örgütü (Bölge yönetimi ile il, ilçe ve bucak yönetiminden oluşur.) olmak üzere ikiye ayrılır.

B – Yerel yönetim kuruluşları : Halkın yönetime katılmasını sağlayan yerel yönetim kuruluşlarıdır (il özel yönetimi, belediyeler ve köylerdir).

C – Hizmetsel yönetim kuruluşları : Belli hizmet alanları ile uğraşmak üzere, genel ve yerel yönetim dışında örgütlenen, özerklikleri olan kamu kuruluşlarıdır (üniversiteler, TRT, SSK, Emekli sandığı)

D – Meslek kuruluşları : Bazı meslek dallarında bulunanların zorunlu olarak üye oldukları örgütlü kuruluşlardır (Avukatlık, doktorluk, mühendislik, mimarlık)

E – Denetleme ve Danışma kuruluşları : Yönetime yardımcı olan ve denetleme, danışma görevlerini yürüten kuruluşlardır (Danıştay , Sayıştay, Devlet Denetleme Kurulu, Milli Güvenlik Kurulu, Devlet Planlama Teşkilatı).

F – Özel hukuk yapıları kuruluşlar : Kamu yönetimi ile ilgili olup özel hukuk alanında uygulanan örgüt biçimlerinden yararlanılarak kurulmuş olan kuruluşlardır (Merkez Bankası). (Gözübüyük,1987)

1.2 Yönetimin amacı :

Kamu hizmeti olarak da ifade edilebilecek olan bu hizmetlerin en iyi şekilde yerine getirilmesi yönetimin amaçlarındandır. Yönetimin başka bir amacı da, sorunların saptanması ve çözümüdür. Bunu için yönetim sürecinin iyi işletilmesi gereklidir. Yönetimin diğer bir amacı da, eldeki kaynakları etkili ve verimli bir şekilde kullanarak insanların ihtiyaçlarını karşılamaktır. (Genç,1998)

1.3 Türkiye de Yerel Yönetimler

Türk yönetim sisteminin ve örgütlenmesinin bağlı olduğu kanunların büyük oranda Fransız sisteminden etkilendiği görülmektedir. (Hamamcı, 1989; Pirlar ve diğerleri, 1997;Tatar ve Tatar'dan, 1998). Bu sistemin temelleri Osmanlı İmparatorluğu döneminde atılmış ve zaman içinde değişen şartlara göre yapılan reformlarla günümüze kadar gelmiştir. Bu reformlar temelde yerel yönetimlerin görev alanını genişletmek ve mali kaynaklarını artırmaya yönelik olmuştur. (Tatar ve Tatar,1998)

Anayasal gelişim içersinde incelendiğinde yerel yönetimlerin ilk kez 1. Meşrutiyet Anayasasında gündeme geldiği görülmektedir. Burada, illerin yetki genişliği ve yerinden yönetim ilkelerine göre yönetileceği belirtilmiş, İstanbul ve taşrada belediyelerin seçimle gelen belediye meclisleri tarafından yönetileceği, belediyelere ilişkin özel bir kanunun çıkarılacağı hükme bağlanmıştır. (Pirlar ve diğerleri, 1997;Tatar ve Tatar'dan1998)

Yerel yönetimler, 1921 Anayasası 'nda oldukça geniş bir şekilde yer almıştır. Bu anayasada illerin yerel yönetim görevlerinde özerk olduğu ve tüzel bir kişiliğe sahip olduğu belirtilmiş, temelde ulusal nitelikli fonksiyonlar dışında eğitim, sağlık, ekonomi, tarım, bayındırlık ve sosyal yardım işlerinin düzenlenmesi ve yönetimi “ Vilayet Şuralarına “ verilmiştir. Bu anayasada illere geniş hak ve yetki tanınmasına karşın önerilen kanunlar çıkarılmadığı için uygulamaya geçilememiş ve 1924 yılında Cumhuriyet tarihinin ilk Anayasasının kabulü ile yürürlükten kalkmıştır. 1924 Anayasasının da ise yerel yönetimlerle ilgili ifadeler oldukça kısa tutulmuştur. Bu anayasada Türkiye, coğrafi durum ve ekonomik ilişkiler yönünden illere, ilçe ve bucaklara bölünmüş, illerin yetki genişliği ve yerinden yönetim ilkelerine göre yönetileceği belirtilmiştir. (Pirlar ve diğerleri, 1997; Tatar ve Tatar'dan1998)

1961 Anayasasında ise, hazırlandığı dönemin özelliklerine uygun olarak oldukça özerk bir yerel yönetim yapısı ön görülmüştür. Bu anayasanın en önemli maddelerinden birisi, yerel yönetimlerin genel karar organlarının organlık sıfatını kazanma ya da kaybetme konusundaki denetiminin yargıya bırakılmasıdır. Mali açıdan da yerel yönetimlere görevleri ile orantılı kaynak sağlanması ön görülmüştür.

1982 Anayasasında yerel yönetimlerle ilgili düzenlemeler 127. maddede ele alınmıştır. Bu maddedeki hükümler aşağıdaki şekilde özetlenebilir:

- Yerel yönetimler il, belediye ve köy halkının ortak gereksinimlerini karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları gene kanunda gösterilen seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzel kişilerdir.
- Yerel yönetimlerin kuruluş ve görevleri ile yetkileri , yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenlenir.
- Yerel yönetim seçimleri 5 (beş) yılda bir yapılır.
- Yerel yönetimlerin seçilmiş organlarının, organlık sıfatını kazanmasına ilişkin itirazların çözümü ve kaybetmeleri konusundaki denetim yargı yoluyla olur. Ancak görevleri ile ilgili bir suç nedeni ile hakkında bir soruşturma veya kovuşturma açılan yerel yönetim organları veya bu organların üyelerini İçişleri Bakanlığı geçici bir tedbir olarak, kesin hükme kadar uzaklaştırabilir.
- Merkezi yönetim, yerel yönetimler üzerinde, yerel hizmetlerin yönetimin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve yerel gereksinimlerin gereği gibi karşılanması amacıyla, kanunda belirtilen esas ve usuller çerçevesinde idari vesayet yetkisine sahiptir.
- Yerel yönetimler, belirli bir kamu hizmetinin görülmesi amacıyla kendi aralarında Bakanlar Kurulu nun izni ile birlik kurabilirler.
- Yerel yönetimlere, görevleri ile orantılı gelir kaynakları sağlanır. (T.C Anayasası 1995; Tatar ve Tatar'dan 1998)
- Yukarıda da görüldüğü üzere 1982 Anayasası, 1961 Anayasası ile karşılaştırıldığında yerel yönetimler açısından bağlayıcı hükümler içermektedir. Bunlar arasında en önemlisi, İçişleri Bakanına ve merkezi yönetime verilen ve yerel yönetimler özerklik ilkesini tehdit eden idari vesayettir. İdari vesayetin çok çeşitli tanımları yapılmıştır. Temel olarak, “ Merkezden yönetimin yerinden yönetim sistemi üzerine kurulan yönetim ve kurumların eylem ve işlemlerini kanunla gösterilen sınırlar içinde kontrol etmek ve kararlarını bozabilmek yetkisi “ olarak tanımlanabilir. (Türkiye Belediyecilik Derneği ve Konrad Adenauer Vakfı, 1992; Tatar ve Tatar'dan 1998)

Bu denetimin genel amaçları ise 1982 Anayasası nda aşağıdaki şekilde belirtilmiştir:

- Kamu düzenini, yurt bütünlüğünü sağlamak,
- Yerel hizmetlerin yönetimin bütünlüğü ilkesine uygun bir şekilde yürütülmesini gerçekleştirmek,
- Kamu görevlerinde birliği temin etmek,
- Toplum yararını korumak,
- Yerel gereksinimleri gereği gibi karşılamak,

Özellikle dünyadaki globalleşme eğilimi çerçevesinde esen “özerklik“, “yerinden yönetim“, “yetki devri “ kavramları düşünüldüğünde 1982 Anayasası nın bu ilkelerle uyumlu hükümler taşımadığı söylenebilir. Yerel yönetimler konusu Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planında da (1996 – 2000) ayrıntılı bir şekilde ele alınmıştır. Planda yerel yönetimlerin yeniden ve kapsamlı bir şekilde düzenlenmesinin kamu yönetimi reformu ile birlikte yapılacağı belirtilmiş, merkezi yönetim ve yerel yönetimlerin “üniter“ yapı içinde yönetimin bütünlüğü ilkesine uygun olarak iş bölümü ve koordinasyona dayalı bir yapıya kavuşturulması ön görülmüştür. Ayrıca turizm, çevre, kültür, spor, köy hizmetleri ve sosyal hizmetlerden başlayıp plan dönem boyunca diğer sektörlere de yaygınlaştırılacak şekilde merkezi yönetim tarafından sağlanmakta olan bazı hizmetlerin il özel idarelerinden başlayarak yerel yönetimlerin yetki ve sorumluluğuna bırakılacağı belirtilmektedir. Planda bunların yanı sıra, yerel yönetimlerin kendi öz kaynaklarına dayanarak mali bakımdan güçlendirilmesinin esas alındığı her düzeyde katılımı destekleyici mekanizmaların geliştirileceği vurgulanmaktadır. (Devlet Planlama Teşkilatı, 1995; Tatar ve Tatar’dan1998)

Türkiye de yerel yönetim yapısı incelendiğinde dört yerel yönetim biriminden söz etmek mümkündür:

- İl özel idareleri (İdare-i hususiye-i Vilayet Kanununa göre kurulan ve daha sonra 3360 sayılı Kanunu ‘ na dönüşen)
- Belediyeler (1580 sayılı Kanun)
- Köyler (442 sayılı Kanun)
- Büyükşehir Belediyeleri (3030 sayılı Kanun) (Tatar ve Tatar,1998)

2. GENEL BİLGİLER

2.1 Belediyelerin Kısa Bir Tarihçesi ve Kuruluşu

Tarihsel perspektif açısından bakıldığında belediye kurulmasına ilişkin ilk girişimlerin Tanzimattan sonraya rastladığı görülmektedir. Fransız ‘komün’ yönetimlerinden örnek alınarak kurulan ilk belediye örneğinin 1855 yılında gerçekleştiği ifade edilmektedir. (Aytaç.1988; Tatar ve Tatar’dan 1998)

İstanbul dışında ilk belediye teşkilatının kurulması ise 1868 yılına rastlamaktadır. Daha sonraki yıllarda yapılan düzenlemelerle seçim esasları, belediye organlarına ilişkin yapıları ortaya koymuş, 1924’de çıkarılan 442 sayılı Köy Kanunu ile yerleşim yerleri nüfuslarına göre gruplara ayrılmıştır. Bugünkü belediyeçilik ve belediye hizmetleri için dönüm noktası 1930 yılında çıkarılan 1580 sayılı ‘Belediye Kanunu’dur. Bu kanunda ‘köy’ dışında kalan tüm yerleşim birimleri kanun kapsamına alınmıştır. Bu kanunda, belediyelerin işleyiş, örgütlenme ve fonksiyonlarına ilişkin düzenlemeler getirilmiştir. Ancak, devletin diğer fonksiyonlarını düzenlemek için çıkarılan başka kanunlarda da belediyelere çeşitli görevlerin yüklendiği görülmektedir.

1580 sayılı Belediye Kanunu günümüze kadar oluşan değişikliklere karşın belediyelerin işleyişinin temelini oluşturmaktadır. (Tatar ve Tatar 1998)

Belediye sözcüğünün kökü Arapça olup “ beled “ sözcüğünden gelmektedir. “Beled“; bu insan topluluğunun yerleşme niyeti ile oturduğu yer anlamına gelmektedir. (Binatlı ve ark.1997)

Türkiye de bugünkü şekli ile ilk belediye örgütü 1855 tarihinde İstanbul da kurulmuştur. Bu tarihe kadar Türkiye de belediye mevcut değildi. Bununla beraber kent hizmetleri kısmen merkezi yönetim kısmen vakıf kuruluşları aracılığıyla yürütülmüştür.(Binatlı ve ark.1997)

1839 yılından sonraki dönemde batı ile sıklaşan ilişkiler, batıya giden Osmanlı aydınlarının döndükten sonra İstanbul da kent içinde aynı hizmetleri görmeyi arzulamaları, kent içi hizmetleri görece ve denetleyecek bir örgütün bulunmayışı yeni bir örgüt arayışı görüşünü güçlendirmiştir.(Binatlı ve ark.1997)

İstanbul'da ilk belediyenin kuruluşu 2 Zilhicce 1271 (16 Ağustos 1854) tarihli resmi tebliğ ile gerçekleşmiş ve model olarak Fransızların komün idaresi alınmıştır. 16 Ağustos 1854 tarihli resmi tebliğ ile "İhtisap Nezareti" kaldırılarak yerine "İstanbul Şehremaneti" adı verilen ve padişah tarafından atanan bir belediye başkanı bulunuyordu. Yürütme organı olan şehremini karar ve danışma organı olarak on iki üyeden oluşan bir şehir meclisi vardı. Bu şekilde ilk kez İstanbul da belediye işleri yerel bir meclise bırakılmış oluyordu. Ancak bu örgüt belediye konusunda yetkili eleman bulunmadığı gerekçesi ile bir yıl sonra lağvedildi. Yerine belediye yönetimi hakkında önerilerde bulunmak ve belediyenin kuruluş esaslarını belirlemek üzere "İntizam – 1 Şehir Komisyonu" kuruldu. 1855 yılında padişah tarafından kurulan bu komisyona dil bilen, Avrupa görmüş kişiler alınmıştır.(Binatlı ve ark.1997)

Daha sonraları 1864 ve 1867 yıllarında çıkarılan tüzük ve yönetmeliklerle belediye teşkilatı taşraya da yayılmıştır. (Versan,1986)

1869 yılında "Dersaadet (İstanbul) İdare – i belediye nizamnamesi" adı ile yeni bir yönetmelik yayımlanmış ve yeni belediyeler kurulmuşsa da gelir yetersizliğinden görevlerini sürdürmemiştir.(Binatlı ve ark.1997)

1870 yılında "İdare – i Umumiyet Vilayet Nizamnamesi" ne göre de o zamanki mülki idare ve bölüm merkezleri olan Vilayet, Sancak ve Kaza merkezlerinde birer belediye teşkilatı kurulacaktı. Teşkilatın başında mutasarrıf tarafından memurlar arasından atanacak ve Vali nin onayı ile tamamlanacak bir Belediye Başkanı bulunacak, Belediye Meclisi ile mahalli ihtiyar heyetlerinin seçtiği kimselerden oluşacaktı.(Aytaç,1998)

1876 tarihli Teşkilat – 1 Esasiye Kanunu gerek İstanbul da, gerekse taşrada kurulacak belediyelerin seçimle iş başına gelecek meclisler tarafından yönetilmesini, kuruluş ve görevlerinin ve meclis üyelerinin seçim usulünün kanunla belirtilmesini öngördü. (Aytaç,1998)

1877 yılında "Dersaadet Belediye Kanunu" yayınlanmıştır. Bu kanunun bir çok hükümleri 1930 yılına kadar yürürlükte kalmıştır.(Versan,1986)

Türkiye de belediyelerin batılı ve demokratik anlamda örgütlenmesi Cumhuriyetin yedinci yılına rastlamaktadır. Daha önceki yıllarda belediyelerin

yönetildiği bütün yasalar ek ve değişiklikleri ile 3 Nisan 1930 tarih ve 1580 sayılı belediye yasası ile yürürlükten kaldırılmıştır. Böylece Fransız sisteminin benzeri olarak bütün Türk belediyeleri tek bir yasa ile yönetilmeye başlanmıştır. Belediye yasasının birinci maddesinin hükmüne göre “Belediye beldenin ve belde sakinlerinin mahalli mahiyette müşterek ve medeni ihtiyaçlarını tanzim ve tesviye ile mükellef hükmi bir şahsiyettir.” şeklinde tanımlanmıştır. Anayasada belediyenin ayrı bir tanımı yapılmamış 127. maddede de diğer yerel yönetimlerle ortak tanımı verilmiştir. (Binatlı ve ark.1997)

6 Mayıs 1930 tarihinde tedvil edilen 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu ile belediyelere sağlık alanında ve bir çok kanunlarla imar alanında önemli görev ve sorumluluklar verildi. 1950 de seçim esasları daha demokratik temellere dayandırıldı. İstanbul da Vilayet ile Belediyeyi birleşik bir idare olarak düzenleyen hükümler 1954 yılında kaldırıldı ve 1 Mart 1956 dan itibaren ayrılık fiilen gerçekleşti. (Aytaç,1998)

2.2 Belediye Kavramı

Belediye yasasının 7. maddesine göre nüfusu 2000’ i geçen yerlerle nüfusu ne olursa olsun illerle ilçe merkezlerinde belediye kurulur . Nüfusu 2000’ i aşan yerlerde belediye kurulması için;

- a- Bir yerdeki ihtiyar meclisinin ya da seçmenlerin yarısından fazlasının isteği ya da valinin kendiliğinden istemesi gerekir.
- b- Bunun üzerine o yerde oylama yapılır.
- c- İl genel meclisi, kurulacak belediyenin gelirlerinin yasalarda yazılı hizmetlerin yapılmasına yetip yetmeyeceğini, belediye kurulmasının yararlı olup olmayacağını karara bağlar.
- d- İç İşleri Bakanlığı bütün bunları Danıştay’ a bildirir. Danıştay’ ın kararı, Cumhurbaşkanı’ nın onayı ile belediye kurulur.(Onaran ve ark.1991)

Belediye, beldenin ve belde sakinlerinin mahalli mahiyette müşterek ve medeni ihtiyaçlarını tanzim ve tesviye ile mükellef hükmi bir şahsiyettir.

(Pazarcı,1995;Çoker ve ark.,Yavaş,1998;T.C. Anayasası, 2003; Sencer,1986; Versan,1986; Giritli,1993; Giritli,1975; Giritli,1979; Giritli,1993)

Belediye, beldenin ve belde sakinlerinin mahalli mahiyette müşterek ve medeni ihtiyaçlarını düzenleme ve giderme ile ödevli tüzel bir kişidir. Belediye, beldenin ve belde sakinlerinin mahalli mahiyette müşterek ve medeni ihtiyaçlarını tanzim ve tesviye ile mükellef hükmi bir şahsiyettir. (Aytaç,1998)

Belediye, belde sınırları içinde yaşayan insanların yerel ve ortak hizmetlerini, bu insanların yararına verimli ve ekonomik bir şekilde yürütmek üzere kurulan ve üyeleri o beldenin halkı tarafından seçilen tüzel kişiliğe sahip bir örgüttür. (Binatlı ve ark.1997)

Belediye yönetimi, nüfusu 2000'i aşan beldelerle, nüfusuna bakılmaksızın il ve ilçe merkezlerinde kurulmaktadır. Bir yerleşim biriminin il ya da ilçe haline getirilmesi ile, orada otomatik olarak belediye de kurulmuş olmaktadır. (Eryılmaz,1998;Gorvine,1956;Katırcıoğlu,1999)

Belediyeler, yasal sınırları içinde, yerel hizmetleri kendi sorumlulukları altında ve yerel topluluğun yararları doğrultusunda etkin bir biçimde yerine getiren, hiçbir ayırım gözetmeden insanı yerel demokrasinin temeli kabul eden, işleyişlerinde insan hakları ile çoğulcu ve katılımcı demokrasi ilkelerini yaşama geçiren, kamu tüzel kişiliğine sahip özerk ve demokratik yönetim birimleridir.(Türkiye'de yerel yönetim sisteminin geliştirilmesi raporu)

Belediye örgütü, belediyenin yapısı ve gereksinimleri, demokratik yönetim, hizmet etkinliği ve kalitesinin geliştirilmesi gerekliliği, yerel topluluğun yönetime ve hizmetlerin yürütümüne katılması olanakları dikkate alınarak belediye meclisince kurulur. Belediyelerde, gerektiği kadar başkan yardımcılığı yanında, şu idari birimler kurulabilir: Yazı İşleri, Hesap İşleri, Fen İşleri, İmar İşleri, Sağlık İşleri, Hukuk İşleri, Personel İşleri, Veterinerlik İşleri, Teftiş İşleri, Tarım İşleri, İktisat İşleri, Bilgi İşlem , Kültür , Turizm ve Çevre İşleri , Zabıta , İtfaiye , Temizlik İşleri , Araştırma Planlama ve Koordinasyon (APK) İşleri, Eğitim, Halkla İlişkiler, Bilgi – Belge Merkezi, Kitaplık ve Arşiv.

Belediyeler, yukarıda sayılan idari birimlerden uygun gördüklerini meclis kararı ile birleştirebilecekleri gibi, yeni birimler de kurabilirler. (Türkiye'de yerel yönetim sisteminin geliştirilmesi raporu)

Anayasa ve Belediye Kanunu belediyeyi, belde halkının ortak yerel ihtiyaçlarını düzenleyip karşılayan, genel karar organları ve başkanı halk tarafından doğrudan seçilen bir kamu tüzel kişisi olarak tanımlamıştır.

Belediye yasası ile nüfusu 2000'den fazla olan yerleşme merkezlerinde ve nüfusu ne olursa olsun il ve ilçe merkezlerinde belediye kurulması ilkesi getirilmiştir.(demiş, 1998)

1982 Anayasasının 127. maddesinin 1.fikrasında, 'mahalli idareler, il, belediye veya köy halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları, gene kanunla gösterilen, seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzel kişilikleridir.' şeklinde mahalli idareler tanımlanmış ve kuruluş amaçları belirlenmiştir. 1580 sayılı belediye kanununun 1.maddesinde 'Belediye beldenin ve belde sakinlerinin mahalli mahiyette müşterek ve medeni ihtiyaçlarını tanzim ve tesviye ile mükellef hükmi bir şahsiyettir.' şeklinde tanımlanmıştır. Mahalli idarelerin arasında tüm organları seçimle oluşturulan, kendine ait özel bir bütçesi olan ve yerel anlamda mahalli ve müşterek ihtiyaçları çok geniş anlamda karşılanmaya çalışan yegane mahalli idare birimi belediyelerdir. Belediyeler, halkın birtakım zorunlu ihtiyaçlarını karşılama çabasının yanında, sosyal ve kültürel ihtiyaçları da göz ardı etmeden hizmet etmek zorundadırlar. Gerek Anayasa ve gerekse Belediye Kanununda yapılan tanımlamalardan belediyelerin, halkın ortak istek ve ihtiyaçları doğrultusunda hareket eden ve gerektiğinde halkın istekleri doğrultusunda hizmette öncelik sırasını tespit eden ve ayrıca kanunlarla kendisine verilen görevleri yerine getiren hizmet ağırlıklı kamu kurum ve kuruluşları oldukları anlaşılmaktadır.(Emektar,2002)

2.3 Belediye ve Organları

2.3.1 Belediye meclisi :

Belediye hükmi şahsına tanılan salahiyetler bu Mecliste toplanır. Bu itibarla Belediyenin en salahiyeti organı bu Meclistir. Belediye Meclisinin ayrı bir başkanı yoktur. Meclise Belediye Reisi riyaset eder.

1580 sayılı kanununun 70. Maddesi Meclisin vazifelerini teferruatı ile saymaktadır . Bu vazifeler, 15. maddedeki vazifelerle diğer maddelerdeki yetkileri karşılamaktadır. Belediye Meclisi de Vilayet Meclisi gibi muayyen zamanlarda toplanır. Daimi bir suretle faaliyetde bulunmaz. Meclisin adi ve fevkalade olmak üzere iki türlü içtması vardır. (Giritli,1993;Giritli,1975;Giritli,1979Giritli,1993;Katırcıoğlu,1999)

Belediyenin genel karar ve denetleme organı belediyenin denetleme meclisinin üyeleri , 5 yıllık süre için doğrudan halk tarafından seçilmektedir. Meclisin üye sayısı, belediye nüfusuna göre değişmekte, en az 9 en çok 55 üyeden oluşmaktadır. (Büyükşehir belediyeleri hariç) Belediye meclisi yılda üç kez; Şubat, Haziran ve Ekim aylarında toplanmaktadır.

Belediye meclisinin görevleri, belediye bütçesini, çalışma programını kabul etmek, borç almak, borç vermek, belediye gelirlerine ilişkin tarifeleri karşılamak, belediyenin imar planı ve imar programını karara bağlamak, başkan ve üyeler tarafından belediyenin görevlerine ilişkin önerilen diğer konuları görüşüp karara bağlamaktır. (Ödemiş, 1998) Meclis üyeleri belde halkı tarafından seçilir. Üye sayısı o yerin nüfus sayısına göre değişir. Meclis üyeleri beş yıl için seçilir . Meclis , olağan olarak yılda üç kere toplanır . Belediye Başkanı meclise başkanlık eder. Meclis bütçe ile kesin hesabı kabul eder, belediye hizmetlerine ilişkin kararlar alır, yönetmelikler hazırlar, belediye vergi, resim ve harçlarıyla hizmet karşılığı alınacak ücret tarifelerini belirler. (Onaran ve ark.1991)

Seçim dönemleri beş sene olmak üzere, seçme yeterliliğine sahip Türk vatandaşları tarafından serbest, eşit, gizli, tek dereceli, genel oy, açık sayım ve döküm esaslarına göre ve onda birlik baraj uygulamalı nispi temsil sistemi uyarınca yapılan seçimlerle belirlenen üyelerden teşekkül eder. Seçimde, her belde bir seçim çevresidir. (Çoker ve ark.)

Belediye meclisinin olağan ve olağan olağanüstü olmak üzere iki tür toplantısı vardır. Olağan toplantı , yılda üç defa (Ekim, Şubat ve Haziran aylarında) yapılır . Belediye meclisi olağanüstü toplantıya da çağrılabilir . Belediye meclisine, belediye başkanı başkanlık eder. Ayrıca meclis kendi arasından iki başkan vekili ve gereği kadar katip seçer. Başkanın bulunmadığı zamanlar birinci başkan vekili, o da bulunmazsa ikinci başkan vekili meclis toplantısına başkanlık eder. (Canman ve ark.2002)

Belediye meclisi, belediye yönetiminin genel karar organı olarak, belediye bütçesini görüşür ve kabul eder, bütçede değişiklik ve aktarma yapar, kesin hesabı görüşür ve kabul eder; çalışma programlarını kesinleştirir, borç verme ve borç alma işlerini karara bağlar, yıl içinde ödenmek şartıyla avans verir, belediye gelirlerine ilişkin vergi, resim harç ve ücret oranlarını tespit eder; belediyeye ait kamu mallarının tahsisi ile ilgili değişiklikleri görüşür ve karara bağlar; ivazlı bağışlar kabul eder, imtiyaz sözleşmeleri yapar, Belediye Zabıta Yönetmeliklerini inceler ve onaylar; belediye görevleri içinde olmak şartıyla başkan ve diğer üyelerce görüşülmesi istenen sorunları görüşür ve bir çözüme bağlar. Belediye meclisinin kararlarının çoğu, hiçbir yerin onayına gerek kalmadan doğrudan uygulanabilir. Bunlar kesin kararlardır . (Canman ve ark.2002;Gözübüyük,1987)

2.3.2 Belediye Encümeni (Komisyon)

Belediye Meclisinin toplantı devreleri sayılı ve belirlidir. Her zaman toplanamaz. Belediye Meclisinin dağılmış olduğu zamanlarda bir takım Belediye işlerini görmek, Meclis toplantılarında görüşülecek bir takım işleri hazırlamak ve nihayet bazı hallerde Meclise ait yetkileri kullanmak ve vazifeleri yapmak üzere her Belediyede birer Belediye Komisyonu bulunur. Belediye Encümeni Belediye Başkanı ile mansup ve seçilmiş üyelerden kurulur. Komisyonun mansup üyeleri Belediyenin daire baş amirleridir; bunlar komisyonun tabii üyeleri sayılırlar. Komisyon, Belediye Başkanının veya tevkif edeceği kimsenin başkanlığı altında mürettep sayısının yarısından fazlasının huzuriyle toplanır ve çoklukla karar verir. Komisyon toplantı günlerini kendisi önceden kararlaştırır ve belirli günlerde muntazam olarak toplanır. Komisyona havale edilmiş evrakın bir hafta içinde görüşülmesi mecburidir .

Encümenin vazifeleri bütçe ve hesaplara taalluk etmek üzere , mali , Belediye talimatnamelerini ve Belediyenin sair kaide tasarruflarına taalluk etmek üzere tanzimi ve bundan maada da idari ve kazai olmak üzere muhtelif kısımlara ayrılır . Kazai vazifeleri Belediye cezaları hakkındaki kanunlara göre para cezası vermekten ibarettir . (Giritli,1993;Giritli,1975,Giritli,1979;Giritli,1993;Çoker ve ark.)

Belediye encümeni; Belediye yönetiminin karar organlarından ikincisidir . Belediye encümeni, belediye başkanının başkanlığında, belediye hizmet birimlerinin baş yöneticilerinden ve bunların yarısını geçmemek üzere belediye meclisince kendi içinden seçilecek üyelerden oluşur. Belediye encümeninin görevleri arasında, aylık hesapların incelenmesi, bütçe içinde aktarma yapılması, toplumun gereksinim duyduğu maddelerin satış fiyatlarının saptanması, belediye cezalarının verilmesi gibi görevler yer alır. (Gözübüyük,1987)

Belediye encümeni atanmış ve seçilmiş üyelerden oluşur. Belediye hizmet birimlerinden yasada belirtilmiş olanlar, encümen üyesidir. Belediye meclisi, ikiden az olmamak ve atanmış üyelerin yarısını geçmemek üzere, kendi üyeleri arasından bir yıl süre için üye seçer. Belediye Başkanı, encümenin de başkanıdır. Belediye karar ve yürütme organı olan Encümen, Belediye Meclisi toplantı halinde olmadığı durumlarda onun yerine karar alabilir. Encümen, genellikle belediye hizmetlerinin yürütülmesinin gerektirdiği günlük kararları alır, bütçe taslağının ilk incelemesini yapar, kamulaştırma kararları verir, fiyat ve tarifeleri tesbit eder, belediye muhasebe kayıtlarını inceler, belediye personelinin özlük hakları konusunda karar verir.(Ödemiş, 1998)

Encümen, belediye başkanının başkanlığında belediye hizmet birimleri yöneticileriyle bunların yarısını geçmemek üzere meclisçe kendi içinden seçilecek üyelerden oluşur. Encümen, meclisin toplantıda bulunmadığı zaman onun görevlerini yürütür, bütçe ile hesapları inceler, bazı mallar ile hizmetlerin fiyatlarını belirler, belediye cezalarını saptar. Encümenin gündemini belediye başkanı yapar. Başkan, hukuka ya da kamu yararına aykırı gördüğü encümen kararlarını durdurabilir, encümen kararlarına karşı, belediyenin bulunduğu yere göre il ya da ilçe yönetim kuruluna itiraz edebilir. (Onaran ve ark.1991)

2.3.3 Belediye Başkanı

Belediye tüzel kişinin yürütme organı Belediye Başkanıdır. Belediyenin icra otoritesi ve salahiyeti muayyen amme kudretinin icra kudret ve vasıtaları Belediye Başkanına verilmiştir.

1580 sayılı kanuna göre Belediye Başkanı esas itibarile seçilmiş bir ajandır. Yani Belediye icra organını kendisi seçmek kudretine maliktir. (Giritli,1993;Giritli,1975;Giritli,1979;Giritli,1993;Katırcıoğlu,1999). Belediye hizmetlerinin yürütülmesinden belediye başkanı sorumludur.(Türkiye’de yerel yönetim sisteminin geliştirilmesi raporu) Belediye başkanı 5 yıllık süre için, çoğunluk sistemine göre doğrudan halk tarafından seçilmektedir. Belediye başkanı, belediye meclisinin yürütme organı ve belediye idaresinin başıdır. Başkan, belediye hizmetlerinin yürütücüsü ve belediye tüzel kişiliğinin temsilcisidir.(Ödemiş, 1998)

Belediye başkanı; Belediye tüzel kişiliğin başı ve yürütme organı belediye başkanıdır. Belediye başkanı, belediye emir ve yasaklarını, meclis ve encümen kararlarını yerine getirir ve belediye tüzel kişiliğini temsil eder. (Gözübüyük,1987,Tartop,1986)

2.3.3.1 Belediye Başkanının Görevleri

Kendisine mahallin en büyük mülkiye amiri tarafından tebliğ edilecek bütün kanun, nizamname, talimatname ve kararnameleri neşir ve ilan eder. Diğer kanunların kendisine verdiği Devlet Hizmetlerini görür. (Giritli,1975;1979;1993)

2.4 Belediyenin Görevleri

Belediyeler,gerçek ve tüzel kişilerin kazanılmış hakları saklı kalmak kaydıyla, belediye sınırları içinde yapılmak, işletilmek ve gerektiğinde devretmek suretiyle aşağıda yazılı hak, yetki ve imtiyazlara sahiptir:

- 1 – İçme, kullanma ve endüstri suyu tesisleri yapmak ve işletmek, yeterli endüstri suyu sağlanmadığı takdirde, sanayi kuruluşlarının kendi endüstri suyu sağlamalarına izin vermek,
- 2 – Havagazı ve doğalgaz tesisatı kurmak ve işletmek,
- 3 – Merkezi ısıtma sistemi kurmak ve işletmek,

- 4 – Toptancı ve perakendeci halleri kurmak ve işletmek; gerçek ve tüzel kişilerin belediye hudutları içinde yaş meyve ve sebzelerin alım ve satımı için haller açmalarına izin vermek,
- 5 – Belediye sınırları içinde her türlü toplu taşıma sistemleri kurmak ve işletmek; göl, nehir, körfez ve çevre sahiller arasında ulaşımı sağlamak,
- 6 – Çöp ve benzeri atıkları toplamak ve bunlarla ilgili tesisleri kurmak, işletmek,
- 7 – Yasal sınırlar içinde belediye gelirlerini tahakkuk ettirmek ve usulüne göre tahsil etmek,
- 8 – Belediye hizmetlerinden bir ya da bir kaçını ifa etmek üzere kendilerine bağlı işletmeler kurmak, ruhsat vermek, uygun görüldüğünde özel ve tüzel kişilerle bu amaçla hizmet, yönetim, kira ya da imtiyaz sözleşmeleri akdetmek; beldenin sosyal, ekonomik ve turistik gelişmesini ilgilendiren konularda teşebbüslerde bulunmak, bu konuda kamu tüzel ve özel kişileriyle ortaklıklar kurmak ya da kurulmuş ortaklıklara katılmak,
- 9 – Umuma ait yerlerin altında tesisler kurmak, işletmek, kiraya vermek ya da intifa hakkı tesis etmek,
- 10 – Belediye tüzel kişiliği olarak hizmetlerin ifasında, belediye sınırları içinde ve dışında taşınır ve taşınmaz mal edinmek, iç ve dış borçlanmada bulunmak, gerektiğinde borç vermek, hisse senetlerinin alım ve satımı ile benzer işlemleri yapmak; bağış kabul etmek, dava açmak, yasalara uygun tarzda anlaşma yoluyla ihtilafları çözmek,
- 11 – Belediyelere ait amme alacaklarında, özel yasaların tanıdığı sınırlar içinde, tecil faizi alınmak suretiyle tecile karar vermek, yapılan takip sonunda tahsili imkansız olduğu ya da tahsili için yapılacak giderlerin alacaktan fazla olduğu anlaşılan haller ile tahsili zaman aşımına uğramış olanların Vergi Usul Kanunu'nun ilgili hükümleri gereğince terkinine karar vermek,
- 12 – Belediye sınırları içindeki yeraltı sularını işletmek,
- 13 – İmar planlarına uygun olarak kamulaştırma yapmak. (Türkiye'de yerel yönetim sisteminin geliştirilmesi raporu)

Belediyeler kamulaştırma dışındaki yetki , hak ve imtiyazlarını gerektiğinde paylaşabilir ya da devredebilir .Ancak bu yetki paylaşımının veya devrinin geçerliliği; hukuka ve doğal adalet ilkelerine uygun olması, yenilenebilir ya da geri

alınabilir bulunması, yetki devredilenlerin eylem ve işlemlerinin nihai siyasal ve mali sorumluluğunun belediye yönetimince de paylaşılması ve belediye meclisi kararına dayalı bulunması koşullarına bağlıdır.(Türkiye’de yerel yönetim sisteminin geliştirilmesi raporu)

Belediye Kanunu’nun 76. Maddesinde sıralanan temel görevler şunlardır;

- Kentsel planlama, (İmar planı ve programı)
- Kentsel altyapı,
- Sağlık ve sosyal yardım hizmetleri,
- Belediye esenliği ve düzenini sağlama, (Zabıta , İtfaiye)
- Ulaşım hizmetleri,
- Tüketiciyi koruma ve tüketimi düzenleme,
- Çevre koruma hizmetleri,
- Konut ve yapı malzemeleri üretimi,
- Mali görevler,
- Tarımsal görevler,
- Eğitim , kültür ve sanat hizmetleri,
- Koruma ve turizm hizmetleri,

Kanun görevleri bununla sınırlandırmayıp; “Belediye idareleri, kanunun kendilerine verdiği görevleri ve hizmetleri yerine getirdikten sonra, kent halkının ortak ve medeni ihtiyaçlarını karşılamak üzere her türlü girişimde bulunabilirler” hükmünü getirmiştir.(Ödemiş, 1998)

- Halka açık yerleri denetlemek, bu yerlerin uygunluğunu görmek, görevlerini denetlemek.
- Salgın hastalıklara karşı, hükümetle iş birliği yaparak savaşmak.
- Ölülerin gömülmelerine izin vermek.
- Çiftlik hayvanlarının kesiminin belediyeye ait yerlerde yürütülmesini sağlamak.
- Tıbbi yerler kurmak, yiyecekleri denetlemek.
- Halka ait kütüphaneler, oyun bahçeleri (parklar) kurmak .
- Binalar için belge çıkarmak.(Gorvine,1956)

Belediyelerin vazifeleri 1580 sayılı Kanunun 15.maddesinin birinci fıkrasında ‘Belediyelerin kanunlar ve nizamnamelerle muayyen hukuku, buna mukabil beldenin ve belde halkının sıhhat, selamet ve refahını temin, intizamını halelden vikaye maksadıyla yapacağı vazifeleri vardır.’ Denilmek suretiyle belediyelerin, hemşehrilerinin ve beldede oturan kimselerin huzur ve refahını, beldenin düzenini sağlamak yerel bir takım ihtiyaçlarını karşılamak için vazifelerinin olduğu belirtilmiştir. Anılan madde de belediyelerin vazifeleri 82 bent halinde sayılmıştır. Burada söz konusu görev ve vazifeler tek tek ele alınmamakla birlikte madde hükmüyle belediyelere;

- Belde düzeni ve esenliği,
- Bayındır ve imar,
- Sağlık ve sosyal yardımı,
- Ekonomi , ticaret ve sanayi,
- Çalışma alanı,
- Tarım ve veterinerlik,
- Kültür, turizm ve spor,
- Ulaştırma ,
- Su ve Kanalizasyon,
- Temizlik,
- Trafik,

İle ilgili görevlerin yanısıra, belediyelere diğer kanun ve yönetmeliklerle birçok görev verilmiştir.

Diğer yandan 3030 sayılı kanunun 6/A fıkrasında Büyükşehir ve ilçe belediyelerinin görevleri tek tek sayılmış, B Bendinde ise A Bendi dışında kalan ve yürürlükteki mevzuatla belediyelere verilen bütün görevleri ilçe belediyelerince yürütüleceği belirtilmiştir. Yine aynı fıkra hükmünde, (f) bendinde belirtilen, ‘Yeşil sahalar, parklar ve bahçeler yapmak, sosyal ve kültürel hizmetleri yerine getirmek, spor, dinlenme, eğlence ve benzeri yerleri yapmak, yaptırmak, işletmek veya işlettirmek, (I) bendinde yer alan ‘Toptancı halleri ve mezbahalar yapmak, yaptırmak, işletmek veya işlettirmek’ görevleri ilçe belediyelerince de yapılabileceği

ve bu görevlerden hangilerinin ilçe belediyelerince yürütüleceğinin yönetmelikle belirleneceği belirtilmiştir. (Emektar,2002)

Belediyeler Yasasında yer alan ve sayılmış görevler 8 ana bölümde incelenebilir.

Sağlık ve sosyal yardım hizmetleri,
Bayındırlık hizmetleri,
Eğitim hizmetleri,
Veteriner ve tarım hizmetleri,
Ekonomik hizmetler,
Esenlik hizmetleri,
Ulaştırma hizmetleri,
Diğer hizmetler.(Binatlı ve ark.1997)

Başka ifade ile;
Bayındırlık görevi,
Koruyucu görevi,
Sosyal görevler,
Düzenleyici görevler,
Ulaştırma görevi. (Eryılmaz,1998)

veya;

İmar planı,

Sağlık koruma ve denetim,

Temizlik ve kanalizasyon hizmetleri,

Mezbaha ve toptancı hali tesisleri oluşturmak ve denetlenmektir.

(Sencer,1986).

Belediyenin en esaslı ve tabii vazifesi Beldenin yani Kasaba ve Şehrin ve belde halkının sağlık, selamet ve refahını temin, intizamını muhafaza, güzellik, bedii zevk ihtiyaçlarını karşılamak, kısaca o muntıkada yaşayanların bütün müşterek

medeni ihtiyaçlarına ve arzularına, hemşehrilik hislerine cevap vermektir.
(Giritli,1975;1979;1993)

İmar

Sosyal yardım

Ekonomik ve sağlık

Kolluk (Gözübüyük,1978;1993)

1 – Esenlik görevleri :

- Belediyenin görevlerinin yerine getirilmesinde, kolluk kuvveti olarak, bu işlerin tümünde Zabıta işlerinin yürütmek.

2 – Çevre sağlığı görevleri :

- Halkın bulunduğu yerleri temizlemek, düzenlemek.
- Patlayıcı maddelerin güvenli yerlerde bulundurulmasını sağlamak, gaz depoları yapmak ve işletmek.
- Belediye salhanesinde başka yerlerde gelişigüzel hayvan kestirmemek, bu konuda tedbir almak.
- Halk için ücretli ve ücretsiz tuvaletler yapmak, bunları işletmeye veya kiraya vermek.
- Beldenin kanalizasyon ve çukurlarını kapatmak.
- Belde sınırları içindeki tüm yolları temizlemek ve her türlü pislik ve çöpleri kaldırarak imha etmek.
- Her türlü müessese ve fabrikaların kazan, ocak ve bacalarının fenni şartlara uygun olmasını sağlamak ve denetlemek.
- Her türlü mezbaha ve bağırsak haneler kurmak, hijyenik çalışmasını sağlamak.

3 – Sağlık görevleri :

- Yenilecek, içilecek, halkın doğrudan sağlığını ilgilendiren yerlerin denetimini yapmak.
- Halkın yiyip içmesine, yatıp kalkmasına, eğlenmesine yönelik mekanların temizliğini sağlamak amacıyla denetlemek, bu yerlerin ruhsatlı belirlenen fiyat listelerine göre işletilmesini sağlamak.

- Salgın ve bulaşıcı insan ve hayvan hastalıklarının yayılmasını önlemek, bu nedenle kimyevi ve bakteriyolojik analiz yapmak.
- Ölülerin kefenlenmesini, gusül edilmesini ve gömülmesini sağlamak ve bunun için mezarlıklar ve gasil haneler inşa etmek.
- Halkla ilişki içinde bulunan hizmetlerin hijyenik şartlar haiz olmalarını sağlamak.
- Yetimhane, aceze hane, doğumevleri , tımarhane gibi yerleri kurmak ve işletmek.
- Sağlık Bakanlığı'nın onayı ile Belediye hastanesi kurmak.
- Hayvan hastaneleri açmak ve işletmek.
- Eczane olmayan yerlerde, eczaneler açmak, fakirlere ilaç vermek ve ücretsiz tedavi etmek.
- Fakirler için ücretsiz ebe istihdam etmek.

4 – Sosyal yardım görevleri :

- Fakirlere, kimsesiz ve öksüz çocuklara, para, hekim, ilaç, yeme, içme, giyinme, barınma vb. ihtiyaçları için yardımda bulunmak; fakir kimsesizlere ücretsiz bakmak, ilaç vermek, fakirlerin cenazelerini ücretsiz defnetmek.
- Yersiz ve yurtsuz kimselere iş bulmak, bunlardan garip olanlara bakmak, kimsesiz kadın ve çocukları korumak.
- Halk için imdat merkezleri kurmak.
- Fakir halk için yatı evleri yapmak ve işletmek.

5 – Ekonomik görevleri :

- Belediye gelirlerini tahsil etmek.
- Belediye harcamalarını düzenlemek.
- Belediye taşınmaz mallarını yönetmek.
- Mahrukat pazarları kurmak , onları yönetmek ve denetimlerini yapmak.
- Sergi ve panayır yerleri açmak.
- Belediye un ve inşaat malzemeleri üretimi için fabrikalar kurmak.
- Şehir bankaları kurmak.
- Ulaşım araçları seyrüseferleri için fiyat tarifeleri düzenlemek.
- Her türlü et kombinaları kurmak ve bu ürünleri iç ve dış pazarda satmak.

6 – Kentsel planlama görevleri :

- Her türlü inşaat ve onarım işlerinin kanun çerçevesinde, ruhsatlı, fen ve sanat kurallarına uygun yapımını sağlamak, ruhsatsız plansız inşaat yapımını önlemek.
- İmar Kanunu ve Yönetmeliğine göre, kent planlarının hazırlanması, halihazır haritaların yapılması, kesin parselasyon planlarının hazırlanması, inşaat ve iskan ruhsatlarının verilmesi, arsa ve arazilerin ifraz ve tevhit folyelerinin hazırlanmasını sağlamak. (3194 İmar Kanununa göre)
- Mezarlık, pazar yerleri, gaz depoları yapmak ve işletmek.
- Otopark (açık – kapalı) yapmak, işletmek.

7 – Kentsel altyapı görevleri :

- İçme ve kullanma suyu sağlamak amacıyla alt yapı yatırımları yapmak, suların hijyenik şartlarda tutulmasını ve dağıtılmasını sağlamak.
- Belde sınırları içinde kalan, bağ, bahçe, tarla, bostanlıkların sulanmasını sağlamak.
- Tüm sokak, cadde ve bulvarları isimlendirmek, bunları bölümlere ayırmak ve aydınlatma hizmetlerini yapmak.
- Meydanlar ve pazar yerleri yapmak.
- Soğuk hava depoları yapmak, özel kişilerin bu tür tesislerini denetlemek.

8 – Konut ve kentsel arsa üretimine ilişkin görevleri :

- Ucuz belediye konutları yapmak , bunları kiraya vermek veya dar gelir gruplarına satmak.
- Kentin gelişme akslarında ucuz arsa satın alarak stoklamak ve bu yolda haksız kentsel arsa rantlarını ve arsa spekülasyonunu önlemek.

9 – Kültür – spor – eğlence görevleri :

- Halk için, kütüphane, okuma salonları açmak, belediye bahçeleri, fidanlıklar, çocuk bahçeleri, oyun ve spor yerleri yapmak, belediye koruları kurmak.
- Yarış yerleri yapmak.
- Stadyumlar yapmak.
- Eğlence merkezleri kurmak.
- Belediye tiyatrosu, sinema, belediye oteli, gazino, halk müzeleri, hayvanat ve botanik bahçeleri kurmak.

10 – Eğitime ilişkin görevleri :

- Zabıta memuru, fen memuru, yapı ustası ve kalfası yetiştirecek kurslar düzenlemek ve bu alanda okullar açmak. Ev kadınlarının nitelikli hale getirilmesi için yetiştirme okulları açmak.

11 – Tarımsal görevleri :

- Zahir pazarları yapmak , ardiyeler kurmak ve işletmek.

12 – Kentsel ulaşım görevleri :

- Deniz ve göllerde çalışan özel ve kamu deniz ulaşım araçlarının güvenle seyrüsefer etmesini düzenlemek.
- Kara taşıt araçlarının her türlü işleyiş güzergahlarını belirlemek ve işleyişlerini düzenlemek.
- Çeşmelerin, sebillerin, parkların ve havuzların bakımlarını yapmak.
- İskele, rıhtım ve köprüler inşa etmek , bakım ve onarımlarını yapmak.

13 – Siyasal görevleri :

14 – Ticari görevleri :

- Malları toptan ve perakende azami satış fiyatlarına kar oranlarına, ücret tarifelerine uygun olarak satılmasını sağlamak.
- Pazar yerleri (açık – kapalı) yapmak.
- Et, ekmek, yaş sebze ve meyvelerin fiyatlarına kar haddi koymak, gerekli durumlarda bu mallardan satın alarak stok yapmak, tanzim satışlar yapmak, tanzim satış mağazaları kurmak ve bu amaçla hayatı ucuzlatıcı tedbirleri almak.
- Meydan, cadde ve sokaklarda ilan işlerini yürütmek.
- Her türlü et, yağ, balık, zeytin, zeytin yağı, peynir, sebze ve meyve alım satımı için semt halleri , toptancı halleri kurmak.
- Belediye fırınları veya ekmek fabrikaları kurmak.

15 – Diğer görevleri :

- Başı boş gezen hayvanları tutmak, hayvan sürülerinin geçeceği güzergahları belirlemek.
- Ölçü ve tartı aletlerini düzenlemek.
- Dilencileri , dilenmekten menetmek.
- Kimsesiz çocukları, delileri, kudurmuş insanları, kazaya ve afete uğrayanları koruyup gözetmek.
- Hafta Tatili Kanunu ‘ nun uygulanmasını sağlamak.

- Belediye sınırları içinde bulunan orman, tarla , harman yeri, bağ, bahçe, koru, çayır ve meraları korumak.
- Yangın çıktığında , yangını söndürmek ve itfaiye teşkilatı kurmak.
- Gaz, su, elektrik tüketim araçlarını düzenlemek ve denetlemek.
- Hamam, kaplıca, ılıcaları işletmek.
- Mezat salonları açmak.
- Çamaşırhane yapmak, işletmek.(Tezsezen ve Ağaçalı,1995)

2.5 Belediyenin Gelirleri

Belediyelerin gelirleri 1580 sayılı Belediye Kanununun 110.maddesinde 19 bent halinde sayılmıştır. Belediyenin gelirlerini;

- Vergi, harç ve katılma payları, genel bütçe vergi gelirlerinden verilen paylar,
  - Ruhsatlar karşılığında alınacak harçlar,
  - Belediyeler tarafından 15/9 maddesi gereğince düzenlenen raporlar için alınacak harçlar, 15 / 4 – 5.maddeleri gereğince alınacak imtiyaz karşılığı olarak kazançtan alınan hisseler,
  - Mülk sahiplerinin belediyenin bazı masraflarına katılmak suretiyle hizmetlerinde yararlanmak istemeli nedeniyle taahhüt ettikleri miktarlar.
  - Belediye alacaklarının zamanında ödenmemesi nedeniyle alınan gecikme zammı ve faizler,
  - Çeşitli para cezaları,
  - Belediyelerin ekonomik anlamda yaptıkları yatırımlardan elde edecekleri karlar,
  - Taşınır ve taşınmaz malların kiralanması veya satışından elde edilen her türlü hasılat,
  - Otobüs gelirleri,
  - Çeşitli ücret tarifleri sonucunda elde edilen hasılatlar,
- oluşturmaktadır. (Emektar,2002)

Yine, 3030 sayılı Kanunun 18.maddesinde büyükşehir belediyelerinin gelirleri sayılmıştır.

Bu gelirlerin bazılarını;

- Bakanlar Kurulu tarafından tespit edilecek olanlar üzerinden ayrılarak İller Bankasınca gönderilen paylar,
- Büyükşehir belediyelerinin bulunduğu il merkezinde yapılan genel bütçe vergi gelirleri üzerinden gelir saymanlıklarınca hesaplanıp, ertesi ayın sonuna kadar Büyükşehir belediyesine yatırılacak paylar,
- 2464 sayılı Kanun gereğince alınacak vergi ve harçlar,
- Menkul ve gayri menkullerin işletilmesinden elde edilen gelirler, İlan ve reklam gelirleri,
- Şartlı ve şartsız bağışlar,
- Yapılan hizmetlere karşılık alınacak ücretler,
- Büyükşehir belediyesine bağlı İktisadi teşekküllerin safi hasılatından Büyükşehir belediye meclisince belirlenecek oranlar üzerinden alınan paylar,
- İç ve dış borçlanmalar ile tahvil ve hisse senedi gelirleri,
- İşletilmesi Büyükşehir belediyelerine bırakılan sosyal kültürel tesisler ile spor, eğlence ve dinlenme yerleri gibi yerlerden alınan her türlü vergi, resim ve harçlar,
- Çeşitli ceza gelirleri.(Emektar,2002)

2.6 Büyükşehir Belediyesi

1982 Anayasasının “Mahalli İdareler“ başlıklı 127. Maddesi, belediye sınırları içinde, birden fazla ilçe bulunan kentlerde özel yönetim biçimlerinin oluşturulabilmesine imkan sağlamıştır . Büyük şehirlerin çeşitli sorunlarının daha iyi çözümlenebilmesi amacıyla Anayasanın verdiği bu izin doğrultusunda, 18 Ocak 1984 gün ve 2972 sayılı “Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun“ la Büyük Şehir Belediyesi kurulması yasallaşmış ve 25 Mart 1984 te gerçekleştirilen yerel seçimlerle ilk kez İstanbul, Ankara, İzmir, Adana, Bursa ve Konya da daha sonra da Gaziantep ve Kayseri de Büyükşehir belediyeleri oluşturulmuştur. Son olarak, 9 Eylül 1993 tarihli sayısında yayımlanan 504 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Antalya, Diyarbakır, Erzurum, Eskişehir, İzmit, Mersin ve Samsun da Büyük Şehir Belediyeler kurulmuştur. (Giritli,1993)

2.6.1 Büyükşehir Belediyesi İdari Yapısı

Büyükşehir yönetiminde hizmetlerin başkan adına, onun yönlendirmesi ve sorumluluğu altında yürütülebilmesini sağlamak üzere bir Genel sekreter ve en çok dört Genel Sekreter yardımcısı bulunur. Genel Sekreter, Büyükşehir Belediye Başkanının teklifi, İçişleri Bakanının onayı ile, Genel Sekreter yardımcılarını ise Büyükşehir Belediye Başkanınca atanır. Büyükşehir belediyelerinin teşkilatı, Genel Sekreter yönetiminde, daire başkanlığı, müdürlük, şeflik ve memurlardan oluşur. Birimler hizmet gereklerine göre, Büyükşehir Belediye Meclislerinin kararı ile İçişleri Bakanlığının onayı ile kurulur. İlgili kamu kurum ve kuruluşlarını personeli, koordinasyon merkezlerinde ikinci görev vermek suretiyle çalıştırılır . Büyükşehir yönetiminin hizmet alanlarına giren konularda, Büyükşehir Başkanlığına istişari nitelikte görüş bildirmek üzere Büyükşehir Belediyesi Danışma Kurulu kurulabilir. Bu kurulun üye sayısı on'u (10) geçemez. (Ödemiş, 1998) Büyükşehir belediyesi, belediye sınırları içinde birden çok ilçe bulunan şehirlerde, büyükşehir belediyesi adını taşıyan yeni bir yerel yönetim örgütünün kurulması 1984 yılında olmuştur. Büyükşehir belediyesi sınırları içinde bulunan ilçelerde, bazı görev ve yetkileri büyükşehir belediyesi ile paylaşan ilçe belediyeleri de korunmuştur. İlk büyükşehir belediyeleri İstanbul, Ankara ve İzmir de kurulmuştur. İl belediye sınırları içinde yeni ilçeler kurularak büyükşehir belediyelerinin sayısı çoğaltılmaktadır.(Gözübüyük,1987)

2.6.2 Büyükşehir Belediyesi Görevleri

Büyükşehir yönetimin temel yetki ve görevleri şöyle özetlenebilir.

- 1 Büyükşehir yatırım plan ve programlarını yapmak.
- 2 Büyükşehir nazım imar planlarını yapmak, yaptırmak ve onaylayarak uygulamak, ilçe belediyelerinin nazım plana uygun olarak hazırlayacakları tatbikat imar planlarını onaylamak ve uygulanmasını denetlemek.

- 3 Büyükşehir dahilinde meydan, bulvar, cadde ve anayollarını yapmak, yaptırmak, bakım ve onarımlarını sağlamak ve kanunların belediyelere verdiği trafik düzenlemesinin gerektirdiği bütün işleri yürütmek.
- 4 Yolcu ve yük terminalleri, katlı otoparklar yapmak, yaptırmak, işletmek veya işlettmek.
- 5 Çevre sağlığı ve korunmasını sağlamak, 1, 2 ve 3. sınıf gayri sıhhi müesseselerin açılış ve çalışmalarına ruhsat vermek.
- 6 Yeşil sahalara, parklar ve bahçeler yapmak, sosyal ve kültürel hizmetleri yerine getirmek, spor, dinlenme, eğlence ve benzeri yerleri yapmak, yaptırmak, işletmek ve işlettmek.
- 7 Büyükşehir dahilinde su, kanalizasyon, her nevi gaz, merkezi ısıtma ve toplu taşıma hizmetlerini yürütmek ve bu amaçla gerekli tesisleri kurmak, kurdurmak, işletmek veya işlettmek.
- 8 Yiyecek ve içecek maddelerinin tahlillerini yapmak üzere laboratuvarlar kurmak ve işletmek.
- 9 Mezarlık alanlarını tespit ve tesis etmek ve işletmek.
- 10 Çöplerin ve sanayi atıklarının toplanma yerlerini belirtmek, değerlendirilmesi ve imhası için gerekli tesisleri kurmak, kurdurmak, işletmek veya işlettmek.
- 11 Meydan, bulvar, cadde, yol ve sokak isim ve numaraları ile bunlar üzerindeki binalara numara verilmesi işlemini gerçekleştirmek.
- 12 Toptancı halleri ve mezbahalar yapmak, yaptırmak, işletmek veya işlettmek.
- 13 İtfaiye hizmetlerini yürütmek, patlayıcı ve yanıcı maddeler üreten ve depolayan yerleri tespit etmek, fabrikalar ve sanayi kuruluşlarının bulundurmaları zorunlu olan yangın söndürme ve çevre sağlığına ilişkin araç, gereç ve tesisleri tespit etmek ve bu kuruluşları denetlemek.
- 14 İlçe belediyeleri arasındaki ihtilaflarda, zabıta veya diğer belediye hizmetlerinin koordinasyonunu sağlamak.
- 15 Büyükşehir çapında ortak finansman ve yatırım gerektiren hizmetlerin gerçekleştirilmesini sağlamak. (Ödemiş, 1998)
- 16 Büyükşehir yatırım plan ve programlarını yapmak.
- 17 Büyükşehir nazım imar planlarını yapmak ve uygulamak, ilçe belediyelerin bu planlarını onaylamak ve denetlemek.

18 Büyükşehir su, kanalizasyon, toplu taşıma hizmetlerini yürütmek.

19 Mezarlık alanlarını saptamak ve işletmek.

20 İlçe belediyeleri arasındaki uyumsuzluklarda belediye hizmetlerinin eşgüdümünü sağlamak. (Gözübüyük,1987; Başaran,1994; Binatlı ve ark.1997)

Büyükşehir ve ilçe belediyeleri, görevli oldukları konularda, 1580 sayılı Belediye Kanunu ve diğer ilgili mevzuat hükümleri ile belediyelere tanınan hak, yetki, imtiyaz ve muafiyete sahiptir.(Ödemiş,1998)

Büyükşehir belediyesinin en esaslı görevi, ilçe belediyeleri arasında koordinasyon sağlamak suretiyle kamuya sunulacak hizmetlerin daha ekonomik, düzenli ve verimli şekilde gerçekleşmesini sağlamak, bunun için gerekli birimleri oluşturmaktır. Kanun koyucu, ilçe belediyelerinin kendi imkanlarıyla gerçekleştiremeyecekleri işlerin, Büyükşehir Belediyeleri tarafından yapılacağını belirtmiştir.

Büyükşehir için çeşitli yatırım plan ve programları yapmak, nazım imar planlarını yapmak, uygulamak, ilçe belediyelerinin bu yöndeki planlarını onaylamak, büyük şehirler dahilinde meydan , cadde ve anayollar yapmak ve yaptırmak, çevre sağlığının korunması için gerekli önlemleri almak, yeşil sahalara, park ve bahçeler yapmak, spor, dinlenme ve eğlence yerleri yaparak işletmek veya işlettirmek, toplu taşıma hizmetlerini düzenlemek, ilçe belediyeleri arasında koordinasyon ve işbirliğini sağlamak, ortak finansman ve yatırımı gerektiren hizmetlerin gerçekleştirilmesini sağlamak, Büyükşehir Belediyelerinin görevleri arasında yer almıştır.(Giritli,1993)

2.6.3 Büyükşehir Belediyesi Gelirleri

Yerel yönetimlere ilişkin 1984 düzenlemeleri, genel olarak belediyelere ve özel olarak da metropolitan yönetimlere önemli mali kaynaklar sağlamıştır. Genel Bütçe vergi gelirlerinden belediyelere verilmesi gereken paylar arttırılmış, emlak vergisi yeniden düzenlenerek belediye bir vergi haline getirilmiş, belediyelerin öz kaynak sağlama olanakları geliştirilmiş ve büyükşehir belediyelerine ayrıca yeni kaynaklar sağlanmıştır.

- 2.2.1981 tarih ve 2380 sayılı Belediyelere ve İl Özel İdarelerine Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun ile ek ve tadillerine göre Genel Bütçe Vergi Gelirleri tahsilat toplamı üzerinden ilçe belediyelerine verilmesi gereken paylardan Bakanlar Kurulunca belirlenecek oranlar dahilinde, ayrılarak İller Bankasınca gönderilecek pay. (Bu payın % 35 i Büyükşehir Belediyesine, % 65 i ise ilçe belediyelerine ayrılmaktadır.)
- Büyükşehir Belediyelerinin bulunduğu il merkezlerinde yapılan Genel Bütçe Vergi Gelirleri Tahsilat toplamı üzerinden gelir saymanlarınca hesaplanıp, ertesi ayın sonuna kadar ilgili büyükşehir belediyesine yatırılacak % 3 pay.
- 26.5.1982 tarih ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu nda yer alan nespat ve esaslara göre tahsil olunacak Elektrik ve Hava gazı Tüketim Vergisi ile Temizleme ve Aydınlatma harcının % 50 si.
- Büyükşehir Belediyeleri ne bırakılan sosyal ve kültürel tesisler ile spor, eğlence ve dinlenme yerleri ve yeşil sahalarda içinde tahsil edilecek her türlü belediye vergi, resim ve harçları.
- Hizmetlerin Büyükşehir Belediyesi tarafından yapılması şartıyla 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu nda belirtilen nispet ve esaslara göre alınacak, yol, su ve kanalizasyon harcamalarının katılım payları.
- Kamu idare ve müesseselerinin yardımları.
- İç ve dış borçlanmalar ile tahvil ve hisse senedi gelirleri.
- Şartlı ve şartsız bağışlar .
- Yapılacak hizmetlere karşılık alınacak paralar .
- Büyükşehir Belediyesi nin taşınır ve taşınmaz mal gelirleri.
- Büyükşehir Belediyesi iktisadi teşebbüslerinin safi hasılatından büyükşehir belediyesi meclisince belirlenecek oranda alınacak hisseler. (Ödemiş, 1998)

2.6.4 Büyükşehir Belediyesi Organları

Büyükşehir Belediyesinin Organları; Büyükşehir Belediye Meclisi, Büyükşehir Belediye Encümeni, Büyükşehir Belediye Başkanıdır.(Aytaç,1998; Gözübüyük,1987)

2.6.4.1 Büyükşehir Belediye Meclisi

Büyükşehir Belediyesi tüzel kişiliğine kanun ile ilgili mevzuatın sağladığı yetkiler bu mecliste toplanır. Bu nedenle Büyükşehir Belediyesinin en yetkili organı bu meclistir. Büyükşehir Belediye Meclisine, Büyükşehir Belediye Başkanı başkanlık eder, ayrı bir başkanı yoktur. Büyükşehir Belediye Meclisleri, 18.1.1984 tarihli ve 2971 sayılı Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkındaki Kanununun 6. ve 24. maddelerinde belirtilen esaslara göre teşekkül eder ve görev süresi beş yıldır. (Onaran ve ark.1991)

Büyükşehir Belediye Meclisi “ Olağan “ ve “ Olağanüstü “ olmak üzere iki şekilde toplanır. (Giritli,1993 ve Aytaç,1998) Büyükşehir belediye sınırları içindeki ilçe belediye meclisi üyelerinin beşte biriyle (her ilçe meclisinin beşte biri) ilçe belediye başkanlarından oluşur. Bu beşte bir üyenin belirlenmesiyle, ilçe meclisi üyeliğine seçiliş sırasına göre olur.(Onaran ve ark.1991)

Büyükşehir belediye meclisi; Büyükşehir sınırları içinde kalan ilçe belediye meclisi üyelerinin beşte biri ile ilçe belediye başkanlarından oluşur. Görev süresi beş yıldır. Meclise belediye başkanı başkanlık eder.(Gözübüyük,1987,2000)

2.6.4.2 Büyükşehir Belediyesi Encümeni

Büyükşehir Belediye Meclisinin toplantı dönemleri sayılı ve belirli olduğundan, toplantı halinde olmadığı dönemlerde, Büyükşehir Belediyesine ait bir takım işleri yürütmek, meclis toplantılarında görüşülecek bazı konuları hazırlamak ve bazı durumlarda da Büyükşehir Belediye Meclisine ait yetkileri kullanmak ve görevleri yapmak üzere Büyükşehir Belediye Encümeni (Komisyonu) kurulur .

Büyükşehir Belediye Encümeni, Büyükşehir Belediye Başkanının tevkil edeceği kişinin başkanlığında, Genel Sekreter, büyükşehir belediyesinin imar, fen hukuk, hesap, yazı işleri ve personel işleri daire başkanlarından oluşur. Büyükşehir Belediye Encümenleri, 3030 sayılı kanun ile 1580 sayılı Belediye Kanununun ve diğer ilgili mevzuatın öngördüğü görevleri yapar ve kendisine verilen yetkileri kullanır. (Giritli,1993;Aytaç,1998;Fırat1997) Bu encümende seçilmiş üye yoktur. Encümen, büyükşehir belediye başkanının başkanlığında genel sekreter, imar, fen, hukuk, hesap

ve yazı işleri ile personel başkanlarından oluşur.(Onaran ve ark. 1991, Yalçındağ, 1992;Gözübüyük,1987)

2.6.4.3 Büyükşehir Belediyesi Başkanı

Büyükşehir Belediye tüzel kişisinin yürütme organı Büyükşehir Belediye Başkanıdır. Büyükşehir belediye sınırları içindeki seçmenler tarafından beş yıllık bir süre için bu göreve seçilir. Büyükşehir Belediye Başkanı, 1580 sayılı Kanuna tabi olması nedeniyle, devletin merkez teşkilatı içinde yer alan ilin icra organı Validen daha geniş bir özerkliğe sahiptir. (Giritli,1993;Aytaç,1998,TOBB,1996; Gözübüyük, 1987)

Büyükşehir Belediye Başkanı, belediye başkanına verilen kanuni görevler yanında ilçe belediyeler arasında hizmetlerin yürütülmesi koordinasyonunu sağlamakla da görevli ve yetkilidir.(Giritli,1993,Aytaç,1998)

Büyükşehir sınırları içindeki seçmenlerce beş yıl için seçilir. Görevleri öteki belediye başkanlarının görevlerine benzeyen büyükşehir belediye başkanı, ayrıca, belediyeler arasında hizmetlerin yürütülmesinde birlik sağlar. Büyükşehir Belediye meclisiyle ilçe belediyesi meclislerinin kararlarının bir kere daha görüşülmesini isteyebilir. Meclisler kararlarında ancak üçte iki çoğunlukla direnebilirler.(Onaran ve ark.1991)

2.6.4.4 Büyükşehir Belediyesi Başkanı Görevleri

3030 sayılı Kanununun 14. maddesi Büyükşehir Belediye Başkanının görevlerini belirlemiştir. Buna göre büyükşehir belediye başkanı, büyükşehir tüzel kişiliğini temsil etmekle, büyükşehir belediye meclisince onaylanan nazım imar planlarını uygulamakla, bağlı kuruluşların ve işletmelerin etkin, düzenli ve süratli bir şekilde yönetilmesini sağlamakla, bütçe ve kesin hesap cetvellerini hazırlayıp ilgili organlara göndermekle, Büyükşehir belediyesinin gelir, hak ve menfaatlerini izlemek

ve tahsil etmekle görevlidir. Bunun yanı sıra, yetkili organların kararını almak şartıyla büyükşehir belediyesi adına sözleşmeler yapmak, adli yargı mercilerinde davacı ve davalı sıfatıyla büyükşehir belediyesini temsil etmek veya başkasına vekalet yetkisi vermek, gerektiğinde görev ve yetkilerinden bir veya bir kısmını ilçe belediye başkanlarına devretmek, büyükşehir ve ilçe belediyelerinin verdiği hizmetleri denetlemek ve hizmetlerin etkin ve verimli olmasını sağlayacak tedbirleri almak da Büyükşehir Belediye Başkanının görevleri arasındadır. Bunlardan başka büyükşehir belediye başkanı, büyükşehir dahilinde genel koordinasyonu sağlamak amacıyla, ilçe belediye başkanları ile istişari mahiyette ayda en az bir kez toplantı yapar. (Giritli,1993,Özkök,1997)

2.7 Belediyenin Rekreasyonla İlgili Görevleri

- Halk için kütüphane ve okuma salonları açmak , belediye bahçeleri, fidanlıkları, çocuk bahçeleri, oyun ve spor yerleri yapmak, belediye koruları yetiştirmek, bunları korumak ve işletmek.(Çoker ve ark.)
- Yarış yerleri yapmak ve işletmek.(Çoker ve ark.)
- Gençler için mahallin ihtiyacıyla mütenasip stadyumlar tesis etmek ve işletmek. (Çoker ve ark.)

2.8 Belediyelerde Çalışan Personelin Kadro Durumları

Belediye personeli sistemi ve personelin statüsü, özel bir yasa ile belirlenir. (Yerel yönetimin geliştirilmesi programı raporlar dizisi)
Başkan, doğrudan belediyece yürütülmesine karar verilen hizmetleri memur, sözleşmeli personel ve işçiler eliyle yürütür.(Yerel yönetimin geliştirilmesi programı raporlar dizisi)Devlet memurları kanunu, kendi uygulama alanı içinde olan kamu kesiminde çalışan görevlileri dört kümede toplamıştır ki bunlar da; memurlar, sözleşmeliler, geçici görevliler ve işçilerdir. Devlet memurları kanununun uygulandığı yerlerde bu kamu görevlileri dışında, kamu görevlileri kullanılamaz.(Gözübüyük,1987)

2.8.1 Memur Kadroları

Mevcut kuruluş biçimine bakılmaksızın, Devlet ve diğer kamu tüzelkişilerince genel idare esaslarına göre yürütülen asli ve sürekli kamu hizmetlerini ifa ile görevlendirilenler, bu kanunun uygulanmasında memur sayılırlar. (Canman ve ark.2002,Çoker ve ark.)

Devletin, kamu iktisadi teşebbüsleri ve diğer kamu tüzel kişilerinin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevler, memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle görülür. (Türkiye Cumhuriyeti Anayasası,2003; Gözübüyük,1987)

Anayasaya göre memur; 1961 Anayasası nın 117. maddesinde “Devlet ve diğer kamu tüzel kişilerinin, genel idare esaslarına göre yürütmekle görevli olduğu kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevler, memurlar eliyle görülür“ der. 1982 Anayasası bu kuralda değişiklik yaparak, “Devletin, kamu iktisadi teşebbüsleri ve diğer kamu tüzel kişilerinin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevler memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle görülür “ kuralını getirmiştir .(Gözübüyük,1987)

Devlet memurları kanununa göre memur; “Mevcut kuruluş biçimine bakılmaksızın, devlet ve diğer kamu tüzel kişiliklerince genel idare esaslarına göre yürütülen asli ve sürekli kamu hizmetlerini ifa ile görevlendirilenler“ memurdur. Bu tanımdan da anlaşılacağı üzere, devlet memuru olmanın özellikleri şöyle sıralanabilir.

Memurlar, devlet ve diğer kamu tüzel kişiliklerinde görev yaparlar.

Memurlar, genel idare esaslarına göre, yürütülmesi gereken kamu hizmetlerini yürütürler.

Memurların gördükleri görevler, asli ve sürekli görevlerdir. (Gözübüyük, 1987, Akgüner,2001)

Ceza kanununa göre memur; Ceza kanununun 279 uncu maddesinde “devamlı veya muvakkat, ücretsiz veya ücretli, ihtiyari veya mecburi olarak teşrii, idari veya adli bir amme vazifesi gören kimseler kamu görevlisi (memur) sayılır.” (Gözübüyük,1987,Akgüner,2001)

1961 Anayasasınının 117. maddesinde “Devlet ve diğer kamu tüzel kişilerinin, genel idare esaslarına göre yürütmekle görevli olduğu kamu hizmetlerinin gerektirdiği sürekli ve asli görevler memurlar eliyle görülür“ der.(Gözübüyük,1997)

1982 Anayasası 128. maddesinde “Devletin, Kamu İktisadi Teşebbüsleri ve diğer kamu tüzel kişilerinin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevler memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle görülür“ der.(Gözübüyük,1997)

Devlet memurları kanununda devlet memuru şöyle tanımlanmıştır: “Mevcut kuruluş biçimine bakılmaksızın, devlet ve diğer kamu tüzel kişiliklerince genel idare esaslarına göre yürütülen asli ve sürekli kamu hizmetlerini ifa ile görevlendirilenler“ memurdur.(Gözübüyük,1997)

Belediyelerde, genel idare esaslarına göre, asli ve sürekli kamu hizmetlerini yürüten kimselere memur denmektedir.(Kantarıcı,1998)

2.8.2 İşçi Kadroları

Yürürlükteki yasalara göre, İş Kanununa göre “işçi“ sayılanlar ile, kamu kuruluşlarındaki iş yerlerinde bedenen veyahut bedenen ve fikren çalışanlardan “bedeni“ çalışmaları “fikri“ çalışmalarına üstün olan kişiler “işçi“ sayılırlar. İşçilere özel hukuk hükümleri uygulanır, yönetim ile olan ilişkileri özel hukuk kurallarına göre düzenlenir. (Canman ve ark.2002)

Bir hizmet akdine dayanarak herhangi bir işte ücret karşılığı çalışan kimseye işçi denir. (Okumuş,2002)

Memur, sözleşmeli personel, geçici personel tanımlarında belirtilenler dışında kalan kişilerdir.(Çoker ve ark.)

İşçiler; Özel hukuk kurallarının uygulandığı kimselerdir.(Gözübüyük,1987)

2.8.3 Geçici Personel Kadroları

Geçici görevliler; bir yıldan az süreli ya da mevsimlik hizmetlerde, hizmet yönetmeliği esaslarına göre sözleşme ile çalıştırılan ve işçi sayılmayan personeldir. Geçici personelin sözleşme ve ücretlerine ilişkin esaslar ile hangi hizmetlerin bir

yıldan az süreli veya mevsimlik hizmetler olduğu Bakanlar Kurulunca belirlenir.(Canman ve ark.2002,Çoker ve ark.;Gözübüyük,1987)

2.8.4 Sözleşmeli personel Kadroları

Kalkınma planı, yıllık program ve iş programlarında yer alan önemli projelerin hazırlanması, gerçekleştirilmesi ve işlerliği için şart olan , zaruri ve istisnai hallere münhasır olmak üzere özel bir meslek bilgisine ve ihtisasına ihtiyaç gösteren geçici işlerde kurum teklifi üzerine devlet Devlet Personel Dairesi ve Maliye Bakanlığı'nın görüşleri alınarak Bakanlar Kurulunca geçici olarak sözleşme ile çalıştırılmasına karar verilen ve işçi sayılmayan kamu hizmeti görevlileridir. (Gorvine,1956)

Sözleşmeliler;bir meslek dalında uzman olan ve zorunlu hallerde geçici işçi ya da devamlı işçi olarak kullanılan kişilerdir. (Gözübüyük,1987)

2.9 Rekreasyon

2.9.1 Rekreasyonun Tanımı

Günümüzde rekreasyon; kişinin dinlenirken ve eğlenirken öğrenmek, duygularını geliştirmek yeteneklerini ortaya çıkarmak için zevk alarak gerçekleştirdiği her tür aktiviteyi kapsamaktadır. (Sezgin,1987)

Rekreasyonun kelime anlamı; eğlendirmek,canlandırmak,dinlendirmek ve hayat vermektir. (İnce,2000)

Rekreasyon, boş vakit olarak bilinen deneyimler sırasında yer alan aktivitelerdir. (Priest ve Gass , 1997)

Boş zaman (leisure) ve boş zamanı değerlendirme (recreation) aynı anlama gelmeyen iki kavram olup; boş zaman kişinin çalışmadığı, yaşam zorunluluklarının ve biçimsel görevlerinin dışında kalan ve kişinin kendi isteği yönünde harcayabileceği zamandır. Boş zamanı değerlendirme ise, boş zamanda yapılan

etkinlikler ile ilgilidir. “Boş zamanı değerlendirme“ bu iki kavramın uygulamadaki karşılığı olarak geliştirilmiştir ve kullanılmaktadır. (Kılbaş,1994)

Rekreasyon, insanın beden ve ruh sağlığının yeniden kazanılması anlamına gelir. (Gözaydın,2001)

Gökmen (1985) rekreasyonu, bireyin mesleki, ailevi, toplumsal ödevlerini yerine getirdikten sonra bağımsız iradesiyle seçebileceği bir seri dinlenme, eğlenme, bilgi ve becerilerini artırma ve kendini yenileme uğraşlarına katılması olarak tanımlamaktadır.(Akpınar, 2004)

Rekreasyon, yenilenme, yeniden yaratılma veya yeniden yapılanma anlamına gelen Latince “recreation“ kelimesinden gelmektedir . Türkçe karşılığı yaygın bir şekilde “boş zamanları değerlendirme“ olarak kullanılmaktadır. Bu ise, “bireylerin ya da toplumsal kümelerin boş zamanlarında gönüllü olarak yaptıkları dinlendirici ve eğlendirici etkinlikler“ anlamını taşımaktadır (Ozankaya,1980; Karaküçük'den1997)

Rekreasyonun, “yeniden yaratma“ anlamındaki klasik yaklaşımına göre; rekreasyon, “kişiyi zorunlu iş ve etkinliklerinden sonra yenileyen, dinlendiren ve gönüllü olarak yapılan faaliyetler“ olarak tanımlanmaktadır (Kraus,1985; Karaküçük'den1997)

Clawson ve Knetsch (1971),rekreasyonu “ boş zamanlarda sürdürülen aktivite yada aktiviteler olarak tanımlamışlardır.(Kuran,1993; Tunçel,1999)

Modern anlamada bir sosyal kurum, bilgiler topluluğu ve profesyonel bir çalışma alanı olarak rekreasyon; “işten bağımsız, kendi içinde değerli olan, kişinin pek çok önemli ihtiyacını karşılayan, dolu ve mutlu bir yaşam aracıdır.“ Bu yaklaşımla rekreasyon, en yaygın olarak, “insanların gönüllü olarak boş zamanlarında katıldıkları ve kişisel olarak doyum sağladıkları aktiviteler olarak tanımlanabilir“ (Edginton ve Ford, 1985; Karaküçük'den1997)

Genel anlamda rekreasyon, “insanların boş zamanlarında eğlence ve tatmin dürtüleri ile gönüllü olarak etkinliklere katılımı“ olarak açıklanmaktadır (Sağcan, 1986; Karaküçük,1997,Tunçel,1999'dan)

“Rekreasyon, boş zaman içinde ve onunla ilişkili eylem ya da önceden planlanmış bir hareketsizlik anlamına gelen serbest durgunluğu da içeren eylemlerin tamamıdır“ (Akesen,1978; Karaküçük'den1997)

Demers'e göre rekreasyon; "insanların boş zamanları boyunca tam bir arzu ile katılma sırasında veya daha sonra tatmin duydukları faaliyetler" olarak tanımlanmaktadır.(Karaküçük,1997)

Rekreasyon; insanların, sınırlı yaşam süresinin zorunlu davranışlar dışında kalan diliminde (boş zamanda), gönüllü olarak katıldıkları ve doyum sağladıkları etkinliklerdir. Rekreasyon; insanların, zaman değerlendirmek için gönüllü olarak katıldıkları, doyum sağlayıcı etkinliklerdir. Rekreasyon; doyum sağlayıcı boş zaman değerlendirme etkinlikleridir. (Hazar,2003)Carlson ve arkadaşları ise; rekreasyonu, "katılanların gönüllü olarak giriştikleri ve anında tatmin oldukları, hoş giden herhangi bir boş zaman deneyi" şeklinde ele almıştır (Sağcan,1986; Karaküçük'den1997)Bireyin kendi adına serbestçe kullanmak hakkına sahip olduğu iş veya yaşamla ilgili zorunlu sorumluluk veya görevler yerine getirildikten sonra ortada kalan zaman, rekreasyondur.(Güler,Ş.1978; Öcalan,1996; Özçalıkuşu,1999'dan)

Rekreasyon,bireyin boş zamanını şahsiyeti ve tüm gelişimi için gerekli şekilde kullanmasıdır.(Ünver,1986; Katırcıoğlu'ndan1999)

Rekreasyon, "insanların boş zamanlarında yaptıkları, zorunlu çalışma faaliyetlerinden bağımsız olarak , kişinin boş zamanını serbest olarak ve dilediği gibi kullandığı fiziksel gücünü onarmaya ve ruhsal kapasitesini zenginleştirmeye yönelik zorunlu faaliyetlere karşıt, özgürce seçilen, fiziksel ve sosyal çevrenin değişmesi anlamına gelen faaliyetler" olarak da tanımlanmaktadır (KTB,1989; Karaküçük'den1997)

Glikson'a göre; rekreasyon, "nasıl olursa olsun, insan yaşamının canlandırılması" anlamına gelmektedir. (Karaküçük,1997)

Rekreasyon,insanların boş zamanlarında,eğlence,dinlence amaçlı ve tatmin motivasyonları ile gönüllü katıldıkları faaliyetlerdir. (Gökdeniz ve ark.2003)

İnsanın biyotik ve fiziksel çevresinin de canlandırılması anlamında kullanılan rekreasyon "canlandırmak" ve "canlanmak" gibi karşılıklı iki fonksiyonun birbirlerini etkilemesinden oluşmaktadır. (Karaküçük,1997)

Rekreasyon, insanların temel ve çağdaş bir ihtiyaçları olarak nitelendirilirken, insanın boş zamanı için değerli olan faaliyetleri, eğitimleri, imkanları ve danışmanlık hizmetlerinin tamamını kapsamaktadır (John ,1956; Karaküçük'den1997)

Rekreasyon,insanın iş saatleri dışında kendi iç güdüsüyle zevk duyarak yaptığı,kişiliğine uygun olan dinlendirici bir faaliyettir.(Altan 1986; Koral'den1993)

Bayer'e göre rekreasyon, "kişiyi hayata bağlayan, dinlendirici, eğlendirici, meşgul edici veya zevk verici olay ve eylemleri yapmak veya bu etkinliklere katılmak suretiyle ruhen ve bedenen bir canlılığı elde etmektir" (Bayer,1974; Karaküçük,1997; Özışık,1998'den)

Bir başka tanımlamada ise rekreasyon, " bireyin mesleki, ailevi, toplumsal ödevlerini yerine getirdikten sonra, bağımsız iradesi ile seçebileceği bir seri dinlenme, eğlenme, bilgi ve becerilerini arttırma ve kendini yenileme uğraşlarına katılması " olarak açıklanmaktadır (Gökmen,1985; Karaküçük'den1997)

"İnsanın, yoğun çalışma yükü , rutin hayat tarzı veya olumsuz çevresel etkilerden tehlikeye giren veya olumsuz etkilenen bedeni ve ruhi sağlığını tekrar elde etmek , korumak veya devam ettirmek, aynı zamanda zevk ve haz almak amacıyla, kişisel doyum sağlayacak, tamamen çalışma ve zorunlu ihtiyaçlar için ayrılan zaman dışında kalan bağımsız ve bağlantısız boş zaman içinde, isteğe bağlı ve gönüllü olarak ferdi veya grup içinde seçerek yaptığı etkinliklere" rekreasyon denir. (Karaküçük,1997)

Kavramın daha geniş açıklanabilmesi için şu tanımlayıcı temel ifadeler kullanılmaktadır (Bucher,1972; Karaküçük 1997'den).

Rekreasyon, boş zamanda yapılır. İş değildir. Kar gayesi taşımaz.

Rekreasyonda kişi; gönüllü olarak ve tamamen kendi arzusu ile katıldığı etkinliklerde bulunur.

Rekreasyon faaliyetleri, katılana zevk veren, mutlu eden ve neşelendiren bir tarzda olur.

Rekreasyon faaliyeti , kişisel ve toplumsal fayda sağlar.

Toplumsal değerlere aykırı değildir. (Karaküçük,1997)

Brotherton'a göre rekreasyon; "ister gayretli ister nispeten pasif olsun, günlük ihtiyaçların gerektirmediği bazı aktivite tiplerine katılma fırsatı veya bir amaca ulaşmanın aracı olarak kullanılan ve işten tamamen bağımsız bir olay" olarak ifade edilmektedir. (Karaküçük,1997)

2.9.2 Rekreasyonun Özellikleri

Çok çeşitlilik arz eden, kişilerin ilgi, dürtü, amaç, katılım şekillerine ve daha birçok faktörlere göre değişik anlayışlar sergileyebilen rekreasyonun özellikleri konusunda, ortak bir noktaya ulaşma zorlukları bulunmaktadır. Ancak, rekreasyonun birçok araştırmacı ve diğerleri tarafından kabul edilebilen bazı temel özelliklerinden bahsetmek mümkündür. Bunlar rekreasyonun diğer faaliyetlerden ve kavramlardan ayıran temel özelliklerdir. (Karaküçük,1997)

Buna göre rekreasyonun temel özelliklerini şunlar oluşturmaktadır (Tezcan ,1982;Günüşık,1963;Jenny,1956;Pamaya,1979;Küçüktopuzlu,1987;Sağcan,1986; Karaküçük'den1997)

Rekreasyon faaliyetlerinin seçimi gönüllü olmalıdır: Kişi kendine göre, yeni, farklı yada kolaylıkla yapabileceği faaliyetlere katılır. Yani kişi, rekreasyon faaliyetlerini hiç bir zorlamaya maruz kalmadan, serbestçe kendisi seçer. Katılım istek paralelindedir. Kişinin bu serbest seçimi, kişiye çok çeşitli faaliyetlerin sunulması ve bu çeşitlilik içinden kişinin doğru seçimi yapabilmesi gibi hassas bir durumu da ortaya çıkarmaktadır.

Faaliyetlere devam ve iştirak etme zorunluluğu bulunmamalıdır: İnsanın en fazla yapmak istediği etkinlikler, en fazla becerebildiği , yapabildiği faaliyetlerdir , anlayışına da uygun olarak, bazı etkinliklere, daha fazla mutluluk elde etmek için daha iyi öğrenmek amacıyla devam etmek zorunluluğu doğabilmektedir. Ancak, bu durumda bile katılanın inisiyatifi ön planda olmalıdır.

Rekreasyon, boş zamanda yapılır: Kişinin bir iş ile herhangi bir bağlantısının olmadığı bir zamanda veya her türlü sorumluluklardan kurtulduğu boş zamanında ancak rekreasyon faaliyetleri yapılabilmektedir.

Her yaştaki ve cinsteki insanların faaliyetlere katılımlarına imkan verir: İnsanlar açısından bir sınırlama söz konusu değildir.

Rekreasyon faaliyetlerinde “inisiyatif“ kişinin kendisine bırakılmalıdır: Kişinin kendi dışında , kendisi için hazırlanmış yönetmelikler ve politikaların bu hususta iyi sonuçlar vermediği görülmektedir .

Rekreasyonel faaliyetler, her türlü açık veya kapalı alanlar ile her mevsim ve iklim şartlarında uygulanabilmektedir: Yani, rekreasyonel faaliyetler esnektir, her ortam ve şartlarda yapılabilmektedir .

Rekreasyon bir faaliyeti gerektirir: Faaliyetler, güzel sanatlar, el sanatları, oyun veya çeşitli spor branşlarından oluşabilmektedir. Bu faaliyetlerin en basitinden en zoruna, karmaşığına kadar herhangi birisi yapılabileceği gibi, bir faaliyet çeşidinin birçok alanı ya da birden fazla faaliyet alanları da yapılabilmektedir .Bu faaliyetlerin kendine özgü isteklendirmeleri, çekicilikleri vardır.

Rekreasyon çok çeşitli faaliyetler içerir: Bu insanların her birinin boş zamanlarında uğraşmaktan hoşlandıkları faaliyet çeşitlerine eşit bir zenginliği gösterir . Rekreasyon, tek bir eylem şekli değildir. Rekreasyon, rekreasyonel faaliyet çeşitlerinden oluşan bir yaşamdır ve bir yaşantı çeşididir.

Rekreasyon haz ve neşe sağlayan bir faaliyettir: Kişi bu tür faaliyetlere katılmak suretiyle mutlu olur. Zaten faaliyete katılmaktan esas amaç da faaliyeti uyguladığı süre içinde anlık tatmini yakalamak ve yapılan etkinlikten zevk almak, ruhsal ve bedensel doymaktır. Faaliyetin kendisi kişi için bir ödüllendirmedir, mutluluk kaynağıdır. Rekreasyon bu nedenle doğrudan doğruya kişi ile ilgilidir.

Rekreasyon evrensel olarak uygulanmaktadır: Rekreasyonel faaliyetler, bütün insanlar için bir ortak lisanı oluşturmaktadır. Faaliyet alanlarından bazıları olan güzel sanatlar, müzik ve sporun da aynı özelliği taşımakta olduğu görülmektedir .

Rekreasyon, kişinin kendisini ifade edebilme ve yaratıcı olabilmesine imkan sağlayıcı faaliyetler içermelidir:

Rekreasyonun her kişiye göre bir amacı vardır: Ortak yapılan bir rekreasyonel faaliyette dahi, aynı etkinlikte bulunan kişilerin her birinin ayrı ayrı amaçları bulunabilmektedir. Gerçekte faaliyetin kendisine katılım, esas amacı oluşturmaktadır. Ciddi ve belirli amaçları vardır. Etkinlik esnasında bir rahatlık ve ciddiyetsizlik bulunsa bile, eyleme özgü bir ciddiyet söz konusudur. Bu nedenle, farklı kişilerin seçtiği ve yaptığı etkinlikler bireysel farklılıklara yol açmaktadır.

Rekreasyonel faaliyetlerin katılımcıya kişisel ve toplumsal özellikler kazandırması beklenir: Bu anlamda, rekreasyon bir yan üründür. Bireysel tatmin ve mutluluk toplum içindeki amaç ve hedeflerden sonra yapılan rekreasyon etkinlikleri bir yan ürün olarak değerlendirilmekte ve kişilerin psikolojik yapılarını, sosyal ve

fiziksel bünyelerini, sağlıklarını, vatandaşlık duygularını ve diğer insanlık kalitelerini geliştirici özellikler taşımalıdır.

Rekreasyon, toplumun geleneklerine, törelerine, ahlaki ve manevi değerlerine uygun olmalı ve sosyal değerlere ters düşmemelidir: Rekreasyonel faaliyetlerin öncelikle ahlaki ve toplum kurallarına uygun olması en çok tasvip ve teşvik gören bir özelliğidir.

Rekreasyon, bir faaliyet yapılırken, ikinci veya daha fazla faaliyetlere de ilgi duyma veya gerçekleştirme imkanı verir:

Rekreasyon etkinlikleri, rekreasyonistler tarafından üstlenilir: Yani, bu etkinlikler ve uğraşlar, başkası tarafından, bir başkası için yerine getirilemez.

Rekreasyon eylemi, planlı veya plansız, beceri sahibi kişilerle veya beceri sahibi olmayan kişilerle ya da organize veya organize olmamış mekanlarda yapılabilmektedir:

Rekreasyon, rekreatif etkinliklere katılma sonucu ortaya çıkan bir deneyimdir: Katılma isteği önceden belirlenmiştir. (Çeribaşı,1994; Hazar,1993; Kahveci,1994; Karaküçük,1977; Karaküçük,1997; Karaküçük'den ; 2001,Gökdeniz ve ark.'dan; 2003,Tunçkol'dan; 2001,Başaran'dan; 1998,Tezcan'dan; 1994, Hazar'dan;1999)

-Rekreasyon;insanların boş zamanda katıldıkları etkinliklerdir. Ancak her boş zaman değerlendirilen zaman değildir.

-Gönüllü katılımı gerektiren,doyum sağlayıcı (eğlendirici,hoşça vakit geçirici,mutlu edici,dinlendirici,hoşnut edici)etkinliklerdir.

-İlgi ve isteğe göre seçilen etkinliklerdir.

-Çalışmanın tam karşıtıdır. Çalışmayan zamanla ilgilidir. Ancak her boş zaman değerlendirilen zaman değildir.

-Tembellik değildir. Zihinsel,fiziksel ve ruhsal güç kazanma amacıyla bireyin veya grupların; sosyal, kültürel, ekonomik, fizyolojik imkanlarıyla bağımlı olarak boş zamanlarında katıldıkları etkinliklerdir.

-Düzensiz veya aşırı kentleşme, çevre kirliliği, yoğun çalışma ve yaşam şartlarında yıpranan bireylerin; zihinsel, ruhsal ve fiziksel güç kazanarak yenilenmek için yöneldikleri etkinliklerdir.(Akesen,1978; Hazar'dan; 2003)

- İnsanların başarı kazanma, kendini kanıtlama, kişiliğini ifade etme, takdir edilme, toplumda statü kazanma, yeni deneyimler edinme ihtiyaçlarına yöneliktir.
- İnsanlar,diğer kişi veya kuruluşların düzenledikleri etkinliklere katıldıkları gibi, etkinliği kendileri de yaratabilirler.
- Rekreasyona katılan bireyler veya gruplar; zamanı, etkinlik türünü ve yeri kendileri seçerler.
- Rekreasyon etkinliklerinin belirlenmesinde insan ihtiyaçları dikkate alınmalıdır.
- Rekreasyon; toplumun geleneklerine, törelerine, ahlaki ve manevi değerlerine uygun olmalı, sosyal değerlere ters düşmemelidir. (Hazar,2003)

Gunter (1987)'e göre ise;
Günlük yaşamdan bir anlamda ayrılma ya da kopma,
Etkinlikleri kişinin özgürce seçiyor olması,
Zevk alma ya da olayın zevk alınır oluşu,
Kendiliğinden oluşu,
Zamanın varlığı,
Yaratıcı hayal kurma,
Macera ve keşfetme,
Kendini gerçekleştirme (Kılbaş,2001).

2.9.3 Rekreasyonun Sınıflandırılması

Rekreasyonun sınıflandırılmasında, esas alınan prensip, genellikle, kişinin rekreasyon faaliyetlerine katılmasına sebep olan amaçlar, istekler ve zevkler olmaktadır. Bunun yanısıra, çeşitli kriterlere göre de ayrı gruplandırmalar yapılmaktadır. (Karaküçük,1995)

A – Amaçlarına göre rekreasyonun sınıflandırılması:

Dinlenme: Boş zamanın tamamen dinlenmek, yani beden ve ruh sağlığının devam ettirilmesi veya korunması için yapılan etkinliklerle değerlendirilmesidir.

Kültürel: Boş zamanın, eski sanat ve tarihi eserlerin, müzelerin gezilmesi ve diğer kültürel faaliyetlerle değerlendirilmesidir.

Toplumsal: Toplumsal ilişkiler kurmak ve geliştirmek amacına yönelik boş zaman değerlendirme etkinlikleridir.

Sportif: Aktif spor yaparak veya pasif şekliyle seyirci, taraftar, yönetici veya başka bir şekilde boş zamanın sportif etkinliklerle değerlendirilmesidir.

Turizm: Öncelikle tatil dönemlerinde bulunduğu mekandan, başka mekanlara gitmek, görmek amacıyla gitmek suretiyle boş zamanı değerlendirmektir.

Sanatın birçok dalından biri veya birkaçı ile uğraşarak boş zamanların değerlendirilmesidir. (Karaküçük,1995;Hazar,1999;Yetiş,2000)

B – Çeşitli kriterlere göre rekreasyonun sınıflandırılması:

Yaş faktörüne göre: Çeşitli yaş gruplarının kendi özelliklerine göre tercih ettikleri etkinlikler.

Faaliyete katılanların sayısına göre: Ferdi , grupta, kitlesel veya aile olarak katılan rekreatif etkinlikler.

Zamana göre: Yazın, kışın veya başka bir mevsimde yapılabilen rekreatif etkinlikler.

Kullanılan mekana göre: Açık veya kapalı alanlarda yapılan etkinlikleri kapsamaktadır .

Sosyolojik muhtevaya göre: Lüks, geleneksel ya da belirli halk kesimlerinin desteklenmesi ile katılımın sağlandığı rekreasyon etkinlikleri. (Karaküçük,1997;Karaküçük,2001;Hazar,1999)

C – Özel işlevlerine göre rekreasyonun sınıflandırılması:

Ticari rekreasyon: İnsanlar rekreatif ihtiyaçlarını çeşitli kurum ve kuruluşların sunduğu hizmetlerden masrafsız olarak giderebilecekleri gibi kar amacıyla sunulan hizmetleri de aynı amaçla satın alabilir.

Sosyal rekreasyon: Gelir düzeyi arttıkça sosyal rekreasyon faaliyetleri de artmaktadır.

Uluslararası rekreasyon: Gelişen boş zaman anlayışıyla beraber, şehir içi rekreasyondan sonra kırsal ve sonrasında da eylemler, uluslararası seyahatler ve etkinlikler olarak kendisini göstermeye başlamıştır.

Estetik rekreasyon : Pasif bir nitelik taşıyan bu eylemler, daha çok yüksek eğitim ve kültür düzeyli insanlar için söz konusu olmaktadır.

Fiziksel rekreasyon: Açık ve kapalı alanlarda yapılan tüm spor çeşitlerini kapsar.

Orman rekreasyonu: Arazi ve su kullanımı rekreasyon eylemlerinin çoğunda önemli bir yer tutmaktadır. Bu imkanları ise, ormanlar sağlamaktadır. (Karaküçük,1997;Karaküçük,2001;Hazar,1999)

2.9.4 Rekreasyonun Etkinlik Çeşitleri

Etkinliklere katılma şekline göre rekreasyon çeşitleri:

Etken rekreasyon: İnsanların aktif rol aldıkları boş zaman değerlendirme etkinlikleridir.

Edilgen rekreasyon: İnsanların aktif rol almadıkları,izleyici olarak katıldıkları etkinliklerdir.(Hazar,2003)

Mekansal açıdan rekreasyon çeşitleri:

Açık alan rekreasyonu: Açık alanda gerçekleştirilen boş zaman değerlendirme etkinlikleridir.

Kapalı alan rekreasyonu: Toplumun kullanımına ayrılmış kapalı mekanlardaki ve evlerdeki boş zaman değerlendirme etkinlikleridir.

Katılımcıların milliyetlerine göre rekreasyon çeşitleri:

Ulusal rekreasyon: Ülke sınırları içindeki kişi ve kuruluşların katıldıkları boş zaman değerlendirme etkinlikleridir.

Uluslar arası rekreasyon: Ülke içi ve sınırları dışındaki kişi veya kuruluşların katıldıkları boş zaman değerlendirme etkinlikleridir.

Katılımcıların yaşlarına göre rekreasyon çeşitleri :

Çocuk rekreasyonu:

Gençlik rekreasyonu:

Yetişkin rekreasyonu:

Üçüncü kuşak rekreasyonu:

Katılımcıların sayısına göre rekreasyon çeşitleri:

Bireysel rekreasyon:İnsanların tek başlarına gerçekleştirdikleri boş zaman değerlendirme etkinlikleridir.

Grup rekreasyonu:İnsanların grup halinde gerçekleştirdikleri boş zaman değerlendirme etkinlikleridir.

Fonksiyonel açıdan rekreasyon çeşitleri:

Ticari rekreasyon: İnsanların ücret karşılığında katıldıkları boş zaman değerlendirme etkinlikleridir.

Estetik rekreasyon: Genellikle yüksek gelir,eğitim ve kültür düzeyindeki insanların katıldıkları etkinliklerdir.

Sosyal rekreasyon: Beşeri ilişkiler kurma veya beşeri ilişkileri kuvvetlendirmeye yönelik etkinliklerdir.

Sağlık rekreasyonu: Sağlığı koruyucu,tedavi edici boş zaman değerlendirme etkinlikleridir.

Fiziksel rekreasyon: Açık ve kapalı alanlarda aktif olarak katılımı gerektiren sportif etkinliklerdir.

Sanatsal rekreasyon: İnsanların sanatsal becerilerini geliştirici ve arttırıcı etkinliklerdir.

Kültürel rekreasyon:Katılımcıların bilgi ve becerilerini arttırmaya yönelik her türlü boş zaman değerlendirme etkinlikleridir.

Turistik rekreasyon: İnsanların turizm olayına katılarak boş zamanlarını değerlendirmeleridir. (Hazar,2003,Gökdeniz ve ark.2003,İnce,2000)

2.9.5 Rekreasyonun Etkinlik Alanları

Rekreasyon etkinlik alanları, boş zamanın şekline , süresine , katılımın tarzına, iklim, ekonomik, coğrafi durumlar ile toplum kültürüne göre farklılıklar ya da çeşitlilikler gösterebilmektedir. (Zorlu ,1973; Karaküçük'den1997)

Bucher, rekreasyon etkinlik alanlarını şu şekilde belirtmiştir:

Müzik uğraşları,

Dans faaliyetleri,

Sanat ve küçük el becerileri,

Spor ve oyun,
Sahne alışmaları,
Açık hava etkinlikleri,
Çeşitli etkinlikler. (Bucher, 1972; Karakk'den 1997).

Ergin'e göre rekreasyon etkinlik alanları;
Yaratıcı etkinlikler,
Spor ve oyun,
ğrenme etkinlikleri,
Seyretme etkinlikleri,
Bireysel etkinlikler,
Grup etkinlikleri. (Ergin, 1973; Karakk'den1997)

Dumazedier'e göre rekreasyon etkinlik alanları;
Sanatsal,
Entelektüel,
Sosyal,
Pratik,
Fiziki (KTB, 1989; Karakk'den1997)

Gökmen ve diğerkleri, rekreasyon etkinlik alanlarını şu şekilde sınıflandırmıştır;

Zihinsel,
El becerileri,
Bedensel beceri gerektiren etkinlikler,
Toplumsal ağırlıklı etkinlikler. (Gökmen, 1985; Karakk'den1997).

Turizm Bakanlığı, rekreasyon etkinlik alanlarını şu şekilde belirtmiştir:

Deniz ve kum,
Dağcılık, kış sporları,
Tabiat ve yeşil turizmi,
Sosyal hayat ilişkileri,
Kültür sanat ve el işleri. (KTB, 1989;Karakk'den1997)

Rekreasyon etkinlik alanları şu şekilde detaylandırılarak da gruplandırılabilir:

Müzik faaliyetleri,

Spor faaliyetleri,

Oyunlar,

Dans,

Sanat ve hüner gerektiren faaliyetler ,

Mekan dış faaliyetler,

İlmi ve kültürel faaliyetler. (Karak  k,1997)

2.9.6 Rekreasyon İhtiyacı

A – Birincil ihtiyaçlar: İnsanın yaşamını devam ettirebilmek ve gerekli etkinlikleri yapabilmek için yemek, içmek, sıcaktan, soğuktan korunmak, dinlenmek, uyumak, solunum ve soyunu devam ettirebilmek için cinsellik gibi faktörleri kapsamaktadır.

B – İkincil ihtiyaçlar: D Őnce ve duygularla ilgili olduğundan, sosyal ve psikolojik bir özelliğe sahiptir. Kişisel takdir, görev sorumluluğu, hissetme, iddia etme, Őekfat duyma, yarışma, sahip olma, yakınlık kurma gibi ihtiyaçlar buna örnek olarak verilebilir. (Karak  k,1997)

İnsan ihtiyaçlarını Maslow, (temel fizyolojik ihtiyaçlar, güvenilirlik, ait olma ve sosyal ihtiyaçlar, saygınlık ve statü ihtiya ı, kendini gerçekleştirme ihtiya ı) beş aŐamalı hiyerarŐik bir yapı içersinde sınıflandırmıŐtır. (Karak  k,1997)

2.9.7 Rekreasyona Duyulan İhtiyacın Nedenleri

Kişisel yönden rekreasyona duyulan ihtiyacın nedenleri:

Fiziki sağlık gelişimi yaratır,

Ruh sağlığı kazandırır,

İnsanı sosyalleŐtirir,

Kişisel beceri ve yeteneğin gelişmesini sağlar,

Yaratıcı gücü geliştirir,

Çalışma baŐarısı ve iş verimini arttırır,

Ekonomik hareketi geliştirir,
İnsanı mutlu eder. (Karaküçük,1997; Tunçkol,2001; Karaküçük,2001)

Toplumsal yönden rekreasyona duyulan ihtiyacın nedenleri:
Toplumsal dayanışma ve bütünleşmeyi sağlar.
Demokratik toplumun yaratılmasına imkan sağlar.(Karaküçük,1997;
Gözaydın,2001; Özkökeli,1998; Karaküçük,2001)

2.9.8 Rekreatif Etkinliklere Katılımda Etken Olan Temel Faktörler

Günlük yaşantıdan kaçış,
Kendini bulma,
İlişki arama,
Dinlenme,
Kültür,
Sağlığın elde edilmesi. (Karaküçük,1997)

2.9.9 Rekreatif Etkinliklere Katılımı Destekleyen Unsurlar

Sosyal unsurlar,
Ekonomik unsurlar,
Fiziki çevre. (Katırcıoğlu,1995)

Rekreatif katılımı teşvik eden sosyal ve ekonomik faktörler şu başlıklar altında incelemek mümkündür.(Tuzcuoğulları,1997)

Ekonomik verimlilik ve çalışma koşullarındaki gelişmeler,
Harcanabilir gelirin artması,
Şehirleşme,
Nüfus artışı ve hareketliliği,
Teknoloji,
Kitle iletişim araçlarının etkisi, reklam ve propaganda,
Kültürel etki,

Eđitim dűzeyi,
Çevre bilinci,
Değişen yeni sağlık bilinci ve isteklerin değişimi,
Değerlerdeki değişmeler,
Siyasal otorite ve diğer kuruluşların etkileri,
Eğlence hareketinin etkisi,
Doğal zenginliklerin etkisi,
Sosyal hareketliliğin etkisi,
Araç gereç malzemenin teşviki,
Rekreasyonel merkezler. (Karakűçük,1997; Tuzcuođulları, 1997; Gűzaydın,
2001)

3. GEREÇ VE YÖNTEM

3.1 Gereç

Araştırma Kocaeli ilinde İzmit Büyükşehir Belediyesi'nde uygulanmıştır. Araştırmanın örneklemini İzmit Büyükşehir Belediyesi'nde çalışılan 1300 kişi oluşturmuştur. Bu çalışmada seçilen kurumun toplam personel sayısının % 82'sine (1068 kişi) ulaşılmıştır.

Ankette ulaşılan müdürlükler; Basın yayın,Özel Kalem,İdari İşler,Emlak İşleri,Spor Müdürlüğü, Ayniyat, Yazı İşleri, Planlama, Zabıta Müdürlüğü, Ulaşım Müdürlüğü, İmar, Park ve Bahçeler, Fen İşleri Müdürlüğü, İtfaiye, Mezarlık, Hesap İşleri, Trafik, Satın Alma, Personel, Hukuk İşleri, Sağlık İşleri ve Muhasebe Müdürlüğüdür.

Anketin geçerliliği ve konuya uygunluğu, soruların konuyla ilişkisi, kapsamı ve soruların açık ve anlaşılır olması yönünden uzmanlara tetkik ettirilmiştir. Anketin geçerliliğini ve güvenilirliğini sağlamak amacıyla evren içinde seçilen 3 değişik müdürlük personelinin 20 şer kişilik gruplarına ön test uygulanmıştır. Ön test uygulamalarından sonra son düzeltmeler yapılarak anket son şeklini almıştır.

İstatistik değerlendirmeler frekans (f), yüzde dağılımları (%) ve korelasyon katsayısı (r) teknikleri kullanılarak Microsoft Excel ve Windows SPSS paket bilgisayar programları ile yapılmıştır. Sonuçların yorumunda $p < 0.05$ anlamlılık derecesi kabul edilmiştir.

3.2 Yöntem

Anket uygulaması yapılacak kurumdan yazılı ve sözlü başvurular yapılarak resmi izin alınmıştır. Anketin, iş yerindeki görevler, birimler kısmı kurum tarafından bilgi alınarak hazırlanmıştır.

Anketler, müdürlüklere gidilerek sorumlu kişilere anlatılmış ve yeteri sayıda anket bırakılarak sorumlu kişinin kendisinin dağıtıp,toplamasıyla doldurulduğu gibi,

bazı müdürlüklerde de bire bir, yüz yüze doldurulmuştur. Anketin, tüm müdürlüklere dağıtılıp toplanması 1 aylık bir sürede gerçekleşmiştir.

Anket formlarındaki cevaplar tablolarla gösterilmiş ve tablolardan elde edilen veriler istatistiksel işlemlerle hesaplanarak değerlendirilmiştir. Bu değerlendirmede, “iki değerifen arasındaki ilişkinin derecesini saptamaya yarayan“ Pearson korelasyon tekniği kullanılmıştır. Araştırmada, aralarında ilişki derecesi saptanan her iki değerifendeki değerifim evre, dini inanç, kişisel sorunlar, özel nedenler gibi nc bir değerifenden de kaynaklanıyor olabilir.

4. BULGULAR

Bu bölümde, araştırmanın amacına yönelik olarak hazırlanan anketten, elde edilen veriler, inceleme özelliği dikkate alınarak gruplandırılmış ve tablolar halinde sunulmuştur. Varılan sonuçlar bulgulara göre yorumlanırken, tablolar arası farklılık ve ilişkiler, korelasyon katsayısına göre değerlendirilmiş ve bunların anlamlılık düzeyi belirlenmiştir.

TABLO - 1

YAŞ

YAŞ	n	%
25 TEN KÜÇÜK	2	0,2
25 - 30	564	52,9
31 - 40	417	39
41 - 50	82	7,7
51 - 60	2	0,2
TOPLAM	1067	100

Tablo 1'e göre deneklerin büyük çoğunluğunun 25-30 (53) yaş grubunda olduğu görülmektedir.

TABLO – 2
CİNSİYET

CİNSİYET	n	%
BAY	658	61,7
BAYAN	409	38,3
TOPLAM	1067	100

Tablo 2'ye göre deneklerin cinsiyetlerine bakıldığında büyük çoğunluğunun erkek olduğu (62) görülmektedir.

TABLO – 3
MEDENİ DURUM

M DURUM	n	%
BEKAR	180	16,9
EVLİ	887	83,1
TOPLAM	1067	100

Tablo 3 ' e göre deneklerin medeni durumlarına bakıldığında büyük çoğunluğu evlilerin oluşturduğu (83) görülmektedir.

TABLO – 4
ÇOCUK DURUMU

ÇOCUK	n	%
YOK	129	12,2
1	395	37
2	346	32,4
3	126	11,8
3 TEN FAZLA	9	0,8
TOPLAM	1005	94,2

Tablo 4'e bakıldığında çocuk sayısı durumlarında en az çocukluların 3' ten fazla olanlar olduğu (0,8)görülmektedir.

TABLO – 5
ÖĞRENİM DURUMU

ÖĞRENİM DURUMU	n	%
İLK	58	5,44
ORTA	261	24,49
LİSE	498	46,71
ÜNİVERSİTE	249	23,36
L.ÜSTÜ	0	0
TOPLAM	1066	100

Tablo 5'e göre deneklerin öğrenim durumuna bakıldığında lise mezunlarının yoğunlukta görülmesine rağmen (47), orta ve üniversite mezunlarının yüzdeleri birbirine yakın çıkmıştır. (24)

TABLO – 6
İŞ YERİ GÖREVLERİ

GÖREV	n	%
K.İŞÇİ	232	21,7
G.İŞÇİ	789	73,9
T.ELEMAN	17	1,7
MEMUR	29	2,7
İ.PERSONEL	0	0
TOPLAM	1067	100

Tablo 6'ya bakıldığında deneklerin büyük çoğunluğunun geçici işçi olduğu (74) olduğu görülmektedir.

TABLO – 7
MESLEKİ KIDEM

KIDEM	n	%
1-5	57	5,3
6-10	400	37,5
11-15	449	42,2
16-20	146	13,7
21 VE ÜZERİ	14	1,3
TOPLAM	1066	100

Tablo 7'e bakıldığında deneklerin mesleki kıdemlerinin çoğunluğunu 6 – 15 yıl oluşturduğu (80) görülmektedir.

TABLO – 8
ÇALIŞMA ŞEKLİ

ÇALIŞMA ŞEKLİNİZ	n	%
GÜNDÜZCÜ	838	78,5
VARDİYALI	229	21,5
TOPLAM	1067	100

Tablo 8'e bakıldığında deneklerin gündüzcü olanlarının sayılarının fazla olduğu (78) görülmektedir.

TABLO – 9
ÇALIŞILAN BİRİM

ÇALIŞILAN BİRİM	n	%
BASIN YAYIN	31	2,9
ÖZEL KALEM	7	0,7
İDARİ İŞLER	40	3,7
EMLAK İŞLERİ	33	3,1
SPOR MD.	74	6,9
AYNİYAT	4	0,4
PLANLAMA	12	1,1
ZABITA MD.	22	2,1
ULAŞIM	220	20,6
İMAR MD.	48	4,5
PARK BAHÇELER	26	2,4
FEN İŞLERİ	280	26,2
İTFAİYE MD.	80	7,5
MEZARLIKLAR MD.	7	0,7
AYKOME	31	2,9
HESAP İŞLERİ	18	1,7
TRAFİK MD.	14	1,3
SATIN ALMA	37	3,5
PERSONEL	16	1,5
HUKUK İŞLERİ	0	0
SAĞLIK İŞLERİ	16	1,5
MUHASEBE	10	0,9
DİKİMEVİ	21	2
ŞEHİR TİYATRO	20	1,9
TOPLAM	1067	100

Tablo 9'a bakıldığında deneklerin büyük çoğunluğunu spor müdürlüğü, ulaşım ve fen işleri müdürlükleri personelinin oluşturduğu (52) görülmektedir.

TABLO – 10
AYLIK KAZANÇ

AYLIK KAZANÇ	n	%
300 VE ALTI	0	0
3001-450	0	0
451-600	58	5,4
601-750	449	42,1
751-900	439	41,1
901 VE ÜZERİ	121	11,4
TOPLAM	1067	100

Tablo 10'a göre deneklerin aylık kazançlarına bakıldığında 600-900 milyon arasında olduğu görülmektedir. (83) 450 milyon altıda olan denek bu çalışmamızda görülmemiştir.

TABLO – 11
KALAN SERBEST ZAMAN

SERBEST ZAMAN	n	%
HİÇ YOK	0	0
1-2 SAAT	417	39,1
3-4 SAAT	450	42,1
5-6 SAAT	199	18,8
TOPLAM	1066	100

Tablo 11'e bakıldığında deneklerin yarıya yakınının 3-4 saat serbest zamanları olduğu (42) görülmektedir.

TABLO – 12
SERBEST ZAMAN ETKİNLİKLERİ

AKTİVİTELER	n	%
SİNEMA – TİYATRO	21	2
KİTAP OKUMAK	469	44
GAZETE VE DERGİ OKUMAK	234	21,9
AİLEM İLE BİRLİKTE OLMAK	231	21,6
MÜZİK DİNLEMEK	21	2
KAHVEHANEYE GİTMEK	0	0
BAHÇE İŞLERİ İLE UĞRAŞMAK	27	2,5
BİLGİSAYAR VE İNTERNETLE U	16	1,5
PIKNİĞE GİTMEK	0	0
SPOR MÜSABAKASI İZ.GİT	29	2,7
BİR İŞ YAPMAMAK	0	0
ARKADAŞ ZİYARETLERİNE GİTMEK	19	1,8
BİR MÜZİK ALETİ ÇALMAK	0	0
TOPLAM	1067	100

Tablo 12'e bakıldığında deneklerin serbest zaman etkinliği olarak gazete ve dergi okumak (22) ile ailemle birlikte olmak (22) yanıtları aynıken, kitap okumak (44) en çok cevaplanan sık olarak görülmektedir.

TABLO – 13
SPOR YAPIYOR MUSUNUZ ?

SPOR YAPIYOR MUSUNUZ ?	n	%
EVET	422	39,6
HAYIR	645	60,4
TOPLAM	1067	100

Tablo 13'e bakıldığında deneklerin büyük çoğunluğunun (60) spor yapmadıkları görülmektedir.

TABLO – 14
SPORUN HANGİ AMAÇLA YAPILDIĞI

SPORUN HANGİ AMAÇLA YAPILDIĞI	n	%
SERBEST ZAMAN DEĞ İÇİN	191	45,2
LİSANSLI SPORCU OLDUĞU İÇİN	12	3
HAKEMLİK YAPTIĞI İÇİN	0	0
SAĞLIK İÇİN	219	51,8
TOPLAM	422	100

Tablo 14'e bakıldığında deneklerin çok az bir bölümünün lisanslı sporcu oldukları için spor yaptıkları (3) buna rağmen yarından fazlasının sağlıkları için spor yaptıkları görülmektedir.

TABLO – 15

SERBEST ZAMAN ETKİNLİKLERİNDE YARARLANILAN TESİSLER

YARARLANILAN TESİSLER	n	%
OKUL TESİSLERİ	0	0
BELEDİYE TESİSLERİ	29	7
SEMT SAHALARI	18	4
ÖZEL TESİSLER	222	53
DOĞA	153	36
G.S.İ.M.TESİSLERİ	0	0
TOPLAM	422	100

Tablo 15'e bakıldığında deneklerin yarından fazlasının serbest zaman etkinliği olarak özel tesislerden yararlandığı (53) buna karşılık yarıya yakınının da doğadan yararlandığı (36) görülmektedir.

TABLO – 16
SERBEST ZAMAN FAALİYETLERİNE YÖNELTEN NEDENLER

SERBEST ZAMAN FAALİYETLERİ SEBEBİ	n	%
İLGİ ALANI OLMASI	172	16,1
ÇEVRESİNDEN ETKİLENME	0	0
ARKADAŞLARINLA BERABER OLMA İSTEĞİ	117	11,0
SAĞLIĞINI OLUMLU YÖNDE ETKİLEMESİ	124	11,6
KÜLTÜR VE MADDİ DÜZEYİ	0	0
RAHATLATIP İŞ VERİMİNİ ARTTIRMASI	350	32,8
MONOTONLUKTAN KURTULMA İSTEĞİ	124	11,6
SIKINTIDAN KURTULMAK STRES ATMA İSTEĞİ	180	16,9
TOPLAM	1067	100

Tablo 16'ya bakıldığında deneklerin büyük çoğunluğunun serbest zaman faaliyetlerine yönelten neden olarak rahatlatıp iş verimini arttırmak (33) seçeneğini göstermişlerdir.

TABLO – 17

SERBEST ZAMAN FAALİYETLERİNE KATILMANIN KAZANDIRDIKLARI

SERBEST ZAMAN FAALİYETLERİNİN KAZANDIRDIKLARI	n	%
İÇ DÜNYAYI DIŞA VURMAYI SAĞLIYOR	90	8,4
ZAMANI DAHA VERİMLİ KULLANMAYI SAĞLIYOR	88	8,2
KÖTÜ ALIŞKANLIKLAR EDİNMEYİ ENGELLİYOR	16	1,6
YENİ ŞEYLER ÖĞRENMEYİ SAĞLIYOR	36	3,4
STRES VE MONOTONLUKTAN KURTARIYOR	223	20,9
BİLGİ ARTTIRIYOR EĞİTİYOR	0	0
AKTİFLEŞTİRİYOR	85	8
MEŞGUL EDİYOR RUHEN VE BEDENEN CANLILIK KAZANDIRIYOR	68	6,4
İYİ VAKİT GEÇİRTİYOR	0	0
TOPLUMA DAHA KOLAY UYUM SAĞLAMAYA YARDIMCI OLUYOR	0	0
ÇEVRE EDİNMEYİ SAĞLIYOR	29	2,7
RAHATLATIYOR MUTLU EDİYOR	289	27,1
YETENEKLERİ GELİŞTİRİYOR	0	0
KİŞİLİĞİ GELİŞTİRİYOR	0	0
STATÜ SAĞLIYOR	8	0,7
EĞLENDİRİYOR HAYATA BAĞLIYOR	22	2,1
ZAYIFLATIYOR	11	1
DİNLENMEYİ SAĞLIYOR	8	0,7
SAĞLIK	94	8,8
TOPLAM	1067	100

Tablo 17'e bakıldığında deneklerin yarıya yakınının serbest zaman faaliyetlerinden kazandıkları olarak; stres ve monotonluktan kurtarıyor (21), rahatlatıyor mutlu ediyor (27) seçeneklerini işaretledikleri görülmektedir.

TABLO – 18

SERBEST ZAMAN FAALİYETLERİNE KATILMANIN İŞ YERİ VERİMİNE ETKİSİ

İŞ YERİ VERİMİ	n	%
OLUMLU	839	78,6
OLUMSUZ	84	7,9
FARK ETMEZ	144	13,5
TOPLAM	1067	100

Tablo 18'e bakıldığında deneklerin büyük bir çoğunluğunun (79) serbest zaman faaliyetlerine katılmanın iş verimine etkisini olumlu olarak gördükleri görülmüştür.

TABLO – 19

SERBEST ZAMAN FAALİYETLERİNDE BULUNAMAMA NEDENLERİ

SERBEST ZAMAN FAALİYETLERİNDE BULUNAMAMA NEDENLERİ	n	%
İŞ YERİNDE ORTAMIN VE ÇALIŞTIRICININ OLMAMASI	0	0
YETERLİ SERBEST ZAMAN OLMAYIŞI	1	100
BU KONUDA YETERLİ BİLGİ SAHİBİ OLMAYIŞI	0	0
MADDİ OLANAKLARIN YETERSİZLİĞİ	0	0
DIŞARIDA GEREKLİ ORTAMI BULAMAYIŞI	0	0
TOPLAM	1	100

Tablo 19'da bu soruya cevap veren deneklerin hepsinin serbest zaman faaliyetlerinde bulunamama nedeni olarak yeterli serbest zaman olmayışı cevabını verdikleri (100) görülmektedir.

TABLO – 20

ÇALIŞTIĞINIZ KURUM SERBEST ZAMAN ETKİNLİĞİ DÜZENLİYOR MU ?

ÇALIŞTIĞINIZ KURUM SERBEST ZMAN ETKİNLİĞİ DÜZENLİYOR MU ?	n	%
EVET	1003	94
HAYIR	64	6
TOPLAM	1067	100

Tablo 20'e bakıldığında deneklerin tamamına yakınının (94) çalıştığı kurum serbest zaman etkinliği düzenliyor mu sorusuna evet cevabı verdikleri görülmektedir

TABLO – 21

İŞ YERİNDE YAPILAN ETKİNLİKLER

ETKİNLİK TÜRLERİ	n	%
SOSYAL	151	16
KÜLTÜREL	102	10
SPORTİF	142	14
TARİHİ VE TRUSTİK GEZİLER	388	39
EĞİTİM AMAÇLI SEMNERLER	180	18
EĞLENCE VE GÖSTERİLER	40	3
TOPLAM	1003	100

Tablo 21'e bakıldığında deneklerin yarıya yakınının (39) iş yerinde yapılan etkinlikler sorusuna verdiği cevap tarihi ve trustik geziler olduğu görülmektedir.

TABLO – 22
İŞ YERİNDE İSTENİLEN ETKİNLİKLER

İSTENİLEN ETKİNLİKLER	n	%
SOSYAL	0	0
KÜLTÜREL	0	0
SPORTİF	0	0
TARİHİ VE TRUSTİK GEZİLER	31	48,43
EĞİTİM AMAÇLI SEMİNERLER	33	51,57
EĞLENCE VE GÖSTERİLER	0	0
TOPLAM	64	100

Tablo 22'e bakıldığında deneklerin işyerinde istenilen etkinlikler sorusuna verdikleri cevapta eğitim amaçlı seminerler (51) cevabının yaridan fazla olduğu görülmektedir.

TABLO – 23
**ÇALIŞILAN KURUMDA HALKA YÖNELİK REKREASYON FAALİYETLERİ YÜRÜTEN
BİR BİRİM VAR MI ?**

REKREASYON BİRİMİ VAR MI ?	n	%
EVET	668	65,42
HAYIR	353	34,58
TOPLAM	1021	100

Tablo 23'e bakıldığında deneklerin çalışılan kurumda halka yönelik rekreasyon faaliyetlerini yürüten bir birim var mı sorusuna yaridan fazlasının evet (65) dedikleri görülmektedir.

TABLO – 24**ÇALIŞILAN KURUM SINIRLARI İÇİNDE BULUNAN REKREATİF FAALİYETLERİN
GERÇEKLEŞMESİNE YÖNELİK TESİS VE YAPILAR**

ÇALIŞILAN KURUMDAKİ TESİSLER	n	%
YÜZME HAVUZU	0	0
KOŞU PARKURU	243	23,80
BİSİKLET YOLU	120	11,75
KAPALI ALANLAR	0	0
TENİS KORTU	0	0
HALI SAHALAR	200	19,60
PARK BAHÇE VS.	65	6,36
AÇIK SPOR ALANLARI	0	0
TOPLANTI SEMİNER KONFERANS SALONLARI	70	6,86
EL SANATLARI	16	1,56
TİYATRO	61	5,98
BİLGİSAYAR KURSLARI	188	18,41
KONSERLER	58	5,68
GEZİ ORGANİZASYONU	0	0
TOPLAM	1021	100

Tablo 24'e bakıldığında deneklerin çalışılan kurum sınırları içinde bulunan rekreatif faaliyetlerin gerçekleşmesine yönelik tesis ve yapılar sorusuna yarımından fazlasının koşu parkuru, (23) bisiklet yolu, (11) ve bilgisayar kursları (18) dediği görülmektedir.

TABLO – 25**KURUMUN YENİ TESİS VE YAPI OLUŞTURMASINDA KARŞILAŞABİLECEĞİ TEMEL GÜÇLÜKLER**

SORUNLAR	n	%
MEKANIN BULUNMAMASI	363	35,55
KAMULAŞTIRMA BEDELİNİN YÜKSEK OLMASI	131	12,83
PERSONEL YETERSİZLİĞİ	217	21,25
İŞLETME PROBLEMLERİ	310	30,37
TOPLAM	1021	100

Tablo 25'e bakıldığında deneklerin kurumun yeni tesis ve yapı oluşturmasında karşılaşılabileceği temel güçlükler sorusuna yarım dan fazlasının mekanın bulunmaması (35), işletme problemleri (30) dediği görülmektedir.

TABLO – 26**KURUMUN REKREATİF FAALİYETLER İÇİN İŞ BİRLİĞİ İÇERSİNDE OLMASI GEREKEN KURUMLAR**

İŞ BİRLİĞİ	n	%
MİLLİ EĞİTİM	124	12,14
GENÇLİK VE SPOR	235	23,01
ÜNİVERSİTE	330	32,33
ÖZEL KURULUŞLAR	332	32,52
TOPLAM	1021	100

Tablo 26'a bakıldığında deneklerin kurumun rekreatif faaliyetler için iş birliği içersinde olması gereken kurumlar sorusuna verdiği cevaplarda en az cevabı milli eğitim (12) cevabının olduğu görülmektedir.

TABLO – 27
KURUMCA AYRILAN GENEL BÜTÇE İÇERSİNDE REKREATİF ETKİNLİKLER İÇİN
AYRILAN BİR PAY VAR MI ?

REKREATİF PAY	n	%
EVET	641	62,78
HAYIR	380	37,22
TOPLAM	1021	100

Tablo 27'e bakıldığında deneklerin kurumca ayrılan genel bütçe içersinde rekreatif etkinlikler için ayrılan bir pay var mı sorusuna verilen cevaplarda büyük çoğunluğun evet (62) dediği görülmektedir.

TABLO – 28
REKREATİF ETKİNLİKLERİNİZ İÇİN KULLANACAĞINIZ ALANLARDA HANGİ EK
TESİSLERİN BULUNMASINI İSTERSİNİZ ?

EK TESİS	n	%
KAFETERYA	498	48,78
SOYUNMA ODALARI	74	7,24
İZLEYİCİ BÖLÜMLERİ	65	6,37
BAŞKA (STEP SALONU – SAUNA , HAMAM)	384	37,61
TOPLAM	1021	100

Tablo 28'e bakıldığında deneklerin rekreatif etkinlikleriniz için kullanacağınız alanlarda hangi ek tesislerin bulunmasını istersiniz sorusuna verdikleri cevaplarda yarıya yakınının kafeterya (48) demesine karşın, gene büyük çoğunluğunun başka (step salonu – sauna – hamam) (37) dediği görülmektedir.

5. TARTIŞMA

Yapılan bu çalışmada Kocaeli ilindeki İzmit Büyükşehir Belediyesi'nde çalışan bireylerin (personelin) boş zaman tercihleri ve tercih nedenleri, kuruluşun çalışanlarına boş zamanlarını değerlendirmeleri konusunda ne tür alternatifler sundukları incelenmiş olup ayrıca boş zaman etkinliklerine katılmanın iş verimine etkileri araştırılmıştır.

Araştırmanın kapsamına giren çalışanların %0,2'si 25 yaşın altında, %52,9'u 25-30 yaş arasında, %39'u 31-40 yaş arasında, %7,7'si 41-50 yaş arasında, %0,2'si 51-60 yaş arasında olduğu ortaya çıkmıştır.

Ankete katılanların %61,7'sinin bay, %38,3'nün bayan oldukları belirlenmiş, bunların %16,9'unun bekar, %83,1'nin evli oldukları ve bu evli deneklerin de; %12,2'sinin çocuğunun olmadığı, %37'sinin tek çocuğu olduğu, %32,4'ünün iki çocuğu olduğu, %11,8'inin üç çocuğu olduğu, %0,8'inin üçten fazla çocuğu olduğu ortaya çıkmıştır.

Ankete katılanların %5,44'ünün ilk okul, %24,49'unun orta okul, %46,71'inin lise, %23,36'sının üniversite mezunu olduğu belirlenmiştir.

Araştırmanın kapsamına giren çalışanların %21,7'sinin kadrolu işçi, %73,9'unun geçici işçi, %1,7'sinin teknik eleman, %2,7'sinin memur oldukları ortaya çıkmıştır.

Ankete katılan bireylerin %5,3'ünün 1-5 yıldır çalıştıkları, %37,5'ini 6-10 yıldır çalıştıkları, %42,2'sinin 11-15 yıldır çalıştıkları, %13,7'sinin 16-20 yıldır çalıştıkları, %1,3'ünün 21 yıl ve 21 yıldan daha uzun süredir çalıştıkları ortaya çıkmış, bu çalışanların %78,5'inin gündüzcü, %21,5'ini vardiyalı çalıştıkları, bunların da %2,9'unun basın yayın müdürlüğünde, %0,7'sinin özel kalem müdürlüğünde, %3,7'sinin idari işler müdürlüğünde, %3,1'nin emlak işleri müdürlüğünde, %6,9'unun spor müdürlüğünde, %0,4'ünün ayniyat müdürlüğünde, %1,1'inin planlama müdürlüğünde, %2,1'inin zabıta müdürlüğünde, %20,6'sının ulaşım müdürlüğünde, %4,5'inin imar müdürlüğünde, %2,4'ünün park ve bahçeler müdürlüğünde, %24,6'sının fen işleri müdürlüğünde, %7,5'inin itfaiye müdürlüğünde, %0,7'sinin mezarlıklar müdürlüğünde, %2,9'unun aykome

müdürlüğünde, %1,7'sinin hesap işleri müdürlüğünde, %1,3'ünün trafik işleri müdürlüğünde, %3,5'inin satın alma müdürlüğünde, %1,5'inin personel müdürlüğünde, %1,5'inin sağlık işleri müdürlüğünde, %0,9'unun muhasebe müdürlüğünde, %2'sinin dikimevi müdürlüğünde, %1,9'unun şehir tiyatroları müdürlüğünde çalıştıkları anlaşılmaktadır.

Araştırmanın kapsamına giren çalışanların %5,4'ünün 451-600 milyon, %42,1'inin 601-750 milyon, %41,1'inin 751-900 milyon, %11,4'ünün 901 milyon ve üzeri maaş aldıkları belli olmaktadır.

Araştırmaya katılan bireylerin %39,1'inin 1-2 saat, %42,1'inin 3-4 saat, %18,8'inin 5-6 saat serbest zamanları olduğu, bu serbest zamanlarında %2'sinin sinema-tiyatroya gittiği, %44'ünün kitap okuduğu, %21,9'unun gazete ve dergi okuduğu, %21,6'sının ailesi ile birlikte olduğu, %2'sinin müzik dinlediği, %2,5'inin bahçe işleri ile uğraştığı, %1,5'inin bilgisayar ve internetle uğraştığı, %2,7'sinin spor müsabakası izlemeye gittiği, %1,8'inin arkadaş ziyaretlerine gittiği ortaya çıkmaktadır. Bunlardan da anlaşılacağı üzere en çok tercih edilen etkinlikler pasif etkinliklerdir.

Öcalan'ın (1996) çalışmasında da ilk üç sırayı televizyon izleme %95,7 müzik dinleme %93,3 kitap, gazete ve dergi okuma %89,2 çıkmıştır.

Başaran, Aslan ve Sarımerç'in (2003) yerel yönetimlerde çalışan bireylerin rekreatif alışkanlıkları ve kurumlarından yararlanma düzeyleri adı altındaki çalışmalarında deneklerin pasif etkinlik içeren faaliyetleri tercih ettikleri görülmüştür.

Güngörmüş ve Yetim'in (2003) Ankara'daki beden eğitimi ve spor yüksek okullarında görev yapan öğretim elemanlarıyla yaptıkları çalışmada, deneklerin boş zamanlarında; spor müsabakaları izlediklerini, televizyon seyrettiklerini, kitap, dergi ve gazete okudukları görülmüştür.

Tunçel'in (1999) çalışmasında sinema-tiyatroya gitme %96,3 kitap gazete okuma %86,2 televizyon izleme %68,2 arkadaş ziyaretlerine gitme %64 müzik dinleme %63,3 çıkmıştır.

Karaküçük'ün (1995) çalışmasında öğretmenler, %67,5 oranında pasif, %38,4 oranında ise aktif etkinliklere katılmaktadırlar.

Özışık'ın (1998) çalışmasında ilk beş sıra gazete kitap okuma %81,71 televizyon izleme%74,5 spor yarışlarını izlemeye gitme %63,67 arkadaş ziyaretleri %57,75 sinema-tiyatroya gitme %51,11 olarak görülmektedir.

Tunçkol'un (2001) çalışmasında televizyon izleme %49,7,sinema-tiyatroya gitme %20,6 olarak görülmektedir.

Özkökeli'nin (1998) çalışmasında televizyon izleme %69,2,kitap-gazete okumak %64,8 müzik dinlemek %61,9 arkadaş ziyaretlerine gitmek %51,2 sinema-tiyatroya gitmek %20,5 olarak görülmektedir.

Okumuş, Başaran ve Sivrikaya'nın (2002) yaptıkları çalışmada, deneklerin pasif katılım gerektiren etkinlikleri tercih ettikleri ortaya çıkmıştır.

Balcı, Demirtaş, Gürbüz, İlhan ve Ersöz'ün (2002) yaptıkları çalışmada, özellikle bayan deneklerin pasif etkinliklere yöneldikleri görülmektedir.

Okumuş'un (2002) çalışmasında televizyon izleme %12,01,kitap gazete okuma %11,79,müzik dinleme %10,89,arkadaş ziyaretlerine gitme %9,72 olarak görülmektedir. Bütün bu çalışmaların sonuçları çalışmamızı destekler niteliktedir.

Ankete katılan bireylerin, %60,4'ünün spor yapmadığı, %39,6'sının spor yaptığı, spor yapanların %45,2'sinin sporu serbest zamanlarını değerlendirmek için yaptığı, %3'ünün lisanslı sporcu olduğu için yaptığı, %51,8'inin sağlık için yaptığı belirlenmiş, %7'sinin serbest zaman etkinliklerinde belediye tesislerinden yararlandığı, %4'ünün semt sahalarından yararlandığı, %53'ünün özel tesislerden yararlandığı, %36'sının doğadan yararlandığı anlaşılmaktadır.

Öcalan'ın (1996) yaptığı çalışmada deneklerin spor yaparken yararlandığı tesisler yoğunluk ve tercih sırasına göre özel tesisler ve doğadır.

Tunçel'in (1999) yaptığı çalışmada %33,8 ile doğa, %25,1 ile ev, %16,9 ile okul tesisleri, %12,9 ile özel tesisler gelmektedir.

Kuvan'ın (1999) çalışmasında deneklerin %90'u doğal çevre diye görüş bildirmiştir.

Özışık'ın (1998) çalışmasında deneklerin %71,7'si ev diye görüş bildirmiştir. Bu sonuçlar çalışmamızı destekler niteliktedir.

Araştırma kapsamına giren çalışanların %16,1'i ilgi alanı olması, %11,1'i arkadaşlarıyla beraber olma isteği, %11,6'sı sağlığını olumlu yönde etkilemesi, %32,8'i rahatlatıp iş verimini artırması, %11,6'sı monotonluktan kurtulma isteği,

%16,9'u sıkıntıdan kurtulmak stres atma isteğini, serbest zaman faaliyetlerine yönelten nedenler olarak belirtmişlerdir.

Özçalıkusu'nun (1999) çalışmasında yatılı ilk öğretim bölge okullarında okuyan öğrencilerin serbest zaman faaliyetlerine yönelten neden olarak aynı seçeneklere yoğunlaştığı görülmüştür.

Yenel, Erturan ve Çolakoğlu'nun (2003) çalışmalarında bireylerin sportif etkinlikler aracılığıyla kendilerini zinde hissettikleri, sağlıklarını olumlu yönde etkilediği ve stres attıkları görülmüştür.

Öcalan'ın (1996) yaptığı çalışmada ilk üç sırayı fiziksel sağlığı koruma isteği, boş zamanları değerlendirme ve sporu hayattan zevk alama aracı olarak görme seçenekleri almıştır.

Tunçel'in (1999) çalışmasında serbest zaman faaliyetlerine yönelten neden olarak, fiziki uygunluk ve sağlıklı olma, %58,2 tek düzelikten uzaklaşma %54,3 arkadaşlarla beraber olma isteği %53,1 olarak görülmektedir.

Yetiş'in (2000) yaptığı çalışmada ise yoğunluk % 45,1 ile arkadaşlarla olma isteğidir.

Özkökeli'nin (1998) yaptığı araştırmada serbest zaman faaliyetlerine yönelten neden olarak %41,8 ile arkadaşlarla olma isteği gelmektedir.

Okumuş'un (2002) çalışmasında ise serbest zaman faaliyetlerine yönelten neden olarak, arkadaşlarla olma isteği % 26,56 ilgi alanı olması %26,15 sağlığa olumlu etkisi %12,20, monotonluktan kurtulma %18,83 olarak bulunmuştur.

Arslan'ın (1996) Ankara ilinde yurttan kalan öğrenciler üzerinde yaptığı çalışmada, rekreasyon etkinliklerine katılma olarak en fazla arkadaşları ile birlikte olma görülmektedir.

Korkmaz ve Özkaptan'ın (2003) yaptığı çalışmada deneklerin büyük çoğunluğunun arkadaşlarıyla buluşmak için kahve ve benzeri lokallere gittikleri görülmüştür.

Bütün bu çalışmalarda da gözükken ve elde edilen sonuçlar çalışmamızı destekler niteliktedir.

Serbest zaman faaliyetlerine katılmanın kazandırdıkları %8,4iç dünyayı dışa vurmaya sağlıyor, %8,2 zamanı daha verimli kullanmayı sağlıyor, %1,6 kötü alışkanlıklar edinmeyi engelliyor, %3,4 yeni şeyler öğrenmeyi sağlıyor, %20,9 stres

ve monotonluktan kurtarıyor, %8 aktifleştiriyor, %6,4 meşgul ediyor, ruhen ve bedenen canlılık kazandırıyor, %2,7 çevre edinmeyi sağlıyor, %27,1 rahatlatıyor, mutlu ediyor, %0,7 statü sağlıyor, %2,1 eğlendiriyor, hayata bağlıyor, %1 zayıflatıyor, %0,7 dinlenmeyi sağlıyor, %8,8 sağlık kazandırıyor olarak ortaya çıkmaktadır.

Tunçel'in (1999) orta öğretim kurumlarında görev yapan öğretmenler üzerindeki araştırmasında serbest zaman faaliyetlerine katılmanın kişiye kazandırdıklarına aldığı yanıtlar %75,6 ile rahatlama, %49,2 ile güven duygusu, %39,9 ile neşe duyma, %33,8 ile mesleki başarı ve iş verimi olmuştur.

Özkökeli'nin (1998) çalışmasında da benzer sonuçlar çıkmıştır.

Okumuş'un (2002) çalışmasında mutlu etme %14,13 rahatlama %29,08 ruhen bedenen canlılık kazanma %4,6 ile göze çarpan sonuçlardır. Bütün bu çalışmalar dan çıkan sonuçlar çalışmamızı destekler niteliktedir.

Araştırmaya katılanların %78,6'sının serbest zaman etkinliklerine katılmanın iş verimlerini olumlu yönde etkilediğini, %7,9'unun serbest zaman faaliyetlerine katılmanın iş verimlerini olumsuz yönde etkilediğini, %13,5'inin serbest zaman faaliyetlerine katılmanın iş verimlerini etkilemede olumlu ya da olumsuz bir etki yapmadığı anlaşılmaktadır.

Özkökeli'nin (1998) çalışmasında deneklerin %43'ünün etkinliklere katılmanın iş verimini olumlu yönde arttırdığı görüşü tespit edilmiştir.

Okumuş'un (2002) çalışmasında deneklerin %71,6'sının etkinliklere katılmanın iş verimini olumlu yönde arttırdığı görüşü tespit edilmiştir.

Yetiş'in (2000) kamu kuruluşlarında çalışan devlet memurlarının boş zaman faaliyetlerini değerlendirme alışkanlıkları çalışmasında deneklerin %74,3'ü etkinliklere katılmanın iş verimini olumlu yönde arttırdığı görüşünü bildirmişlerdir.

Özışık'ın (1998) kara harp okulu öğretim elemanları ile yaptığı çalışmasında deneklerin %75'i etkinliklere katılmanın iş verimini olumlu yönde arttırdığı görüşündedir.

Başaran ve Aslan'ın (2003) idarecilerin ders dışı etkinliklere bakış açıları çalışmasında, idarecilerin, öğrencilerin ders dışı etkinliklere katılımlarının başarılarını olumlu yönde etkileyeceği görüşü tespit edilmiştir. Bu sonuçlar çalışmamızı destekler niteliktedir.

Araştırmaya katılan bireylerin bu soruya cevap veren deneklerin hepsinin serbest zaman faaliyetlerinde bulunamama nedeni olarak yeterli serbest zaman olmayışı cevabını verdikleri (100) görülmektedir .

Ankete katılan bireylerin, %6'sının çalıştıkları kurum serbest zaman etkinliği düzenlememektedir %94'ünün çalıştıkları kurum serbest zaman etkinliği düzenlemektedir görüşünde olduğu belirlenmiş, %16'sının iş yerinde yapılan etkinlikler olarak sosyal etkinlikler, %10'unun kültürel etkinlikler, %14'ünün sportif etkinlikler, %39'unun tarihi ve trustik geziler, %18'inin eğitim amaçlı seminerler, %3'ünün eğlence ve gösteriler olduğu, iş yerinde istenilen etkinlikler tercihinde %48,43'ünün tarihi ve trustik geziler, %51,57'sinin eğitim amaçlı seminerler olduğu belirlenmiştir.

Araştırma kapsamına giren çalışanların %65,42'sinin evet diyerek çalışılan kurumda halka yönelik rekreasyon faaliyetleri yürüten bir birim var, %34,58'i hayır diyerek çalışılan kurumda halka yönelik rekreasyon faaliyetleri yürüten bir birim yok diye görüş bildirdikleri anlaşılmaktadır.

Katircioğlu'nun (1999) yaptığı yerel yönetimlerin rekreatif faaliyetlere yaklaşım ve uygulamaları bakımından değerlendirilmesi adlı çalışmasında halka sorulan bu sorularda yarı yarıya bir oran çıkmıştır.

Araştırmaya katılan bireylerin %23,80'ni koşu parkuru, %11,75'i bisiklet yolu, %19,60'ı halı sahaları, %6,36'sı park bahçe mesire yerlerini, %6,86'sı toplantı seminer konferans salonlarını, %1,56'sı el sanatlarını, %5,98'i tiyatroyu, %18,41'i bilgisayar kurslarını, %5,68'i konserleri çalışılan kurum sınırları içinde bulunan rekreatif faaliyetlerin gerçekleşmesine yönelik tesis ve yapılar olarak görüş bildirdikleri anlaşılmaktadır.

Ankete katılan bireylerin %35,55'i mekanın bulunmamasını, %12,83'ü kamulaştırma bedelinin yüksek olmasını, %21,25'i personel yetersizliğini, %30,37'si işletme problemlerini kurumun yeni tesis ve yapı oluşturmasında karşılaşılabileceği temel güçlükler olarak görmekte olduğu belirlenmiş, %12,14'ünün milli eğitim, %23,01'nin gençlik ve spor, %32,33'ünün üniversite, %32,52'sinin özel kuruluşlar

olarak kurumun rekreatif faaliyetler için iş birliği içersinde olması gereken kurumlar olduğu görüşünü bildirdikleri anlaşılmaktadır.

Araştırma kapsamına giren çalışanların %62,78'i evet kurumca ayrılan genel bütçe içersinde rekreatif etkinlikler için ayrılan bir pay var, %37,22'si hayır kurumca ayrılan genel bütçe içersinde rekreatif etkinlikler için ayrılan bir pay yok diye görüş bildirdiği anlaşılmaktadır.

Araştırmaya katılan bireylerin %48,78'i kafeteryayı, %7,24'ü soyunma odalarını, %6,37'si izleyici bölümlerini, %37,61'i step salonu – sauna ve hamamı rekreatif etkinlikleri için kullanacakları alanlarda istedikleri ek tesisler olarak belirttikleri anlaşılmaktadır.

6. SONUÇ ve ÖNERİLER

6.1 SONUÇ

Araştırmanın kapsamına giren çalışanların %0,2'si 25 yaşın altında, %52,9'u 25-30 yaş arasında, %39'u 31-40 yaş arasında, %7,7'si 41-50 yaş arasında, %0,2'si 51-60 yaş arasında olduğu ortaya çıkmıştır.

Araştırmaya katılan bireylerin %39,1'inin 1-2 saat, %42,1'inin 3-4 saat, %18,8'inin 5-6 saat serbest zamanları olduğu, bu serbest zamanlarında %2'sinin sinema-tiyatroya gittiği, %44'ünün kitap okuduğu, %21,9'unun gazete ve dergi okuduğu, %21,6'sının ailesi ile birlikte olduğu, %2'sinin müzik dinlediği, %2,5'inin bahçe işleri ile uğraştığı, %1,5'inin bilgisayar ve internetle uğraştığı, %2,7'sinin spor müsabakası izlemeye gittiği, %1,8'inin arkadaş ziyaretlerine gittiği ortaya çıkmaktadır. Bunlardan da anlaşılacağı üzere en çok tercih edilen etkinlikler pasif etkinliklerdir.

Ankete katılan bireylerin, %60,4'ünün spor yapmadığı, %39,6'sının spor yaptığı, spor yapanların %45,2'sinin sporu serbest zamanlarını değerlendirmek için yaptığı, %3'ünün lisanslı sporcu olduğu için yaptığı, %51,8'inin sağlık için yaptığı belirlenmiş, %7'sinin serbest zaman etkinliklerinde belediye tesislerinden yararlandığı, %4'ünün semt sahalarından yararlandığı, %53'ünün özel tesislerden yararlandığı, %36'sının doğadan yararlandığı anlaşılmaktadır.

Ankete katılan bireylerin, %6'sının çalıştıkları kurum serbest zaman etkinliği düzenlememektedir %94'ünün çalıştıkları kurum serbest zaman etkinliği düzenlemektedir görüşünde olduğu belirlenmiş, %16'sının iş yerinde yapılan etkinlikler olarak sosyal etkinlikler, %10'unun kültürel etkinlikler, %14'ünün sportif

etkinlikler, %39'unun tarihi ve turistik geziler, %18'inin eğitim amaçlı seminerler, %3'ünün eğlence ve gösteriler olduğu, iş yerinde istenilen etkinlikler tercihinde %48,43'ünün tarihi ve turistik geziler, %51,57'sinin eğitim amaçlı seminerler olduğu belirlenmiştir.

Araştırmaya katılan bireylerin %23,80'ni koşu parkuru, %11,75'i bisiklet yolu, %19,60'ı halı sahaları, %6,36'sı park bahçe mesire yerlerini, %6,86'sı toplantı seminer konferans salonlarını, %1,56'sı el sanatlarını, %5,98'i tiyatroyu, %18,41'i bilgisayar kurslarını, %5,68'i konserleri çalışılan kurum sınırları içinde bulunan rekreatif faaliyetlerin gerçekleşmesine yönelik tesis ve yapılar olarak görüş bildirdikleri anlaşılmaktadır.

Ankete katılan bireylerin %35,55'i mekanın bulunmamasını, %12,83'ü kamulaştırma bedelinin yüksek olmasını, %21,25'i personel yetersizliğini, %30,37'si işletme problemlerini kurumun yeni tesis ve yapı oluşturmasında karşılaşılabileceği temel güçlükler olarak görmekte olduğu belirlenmiş, %12,14'ünün milli eğitim, %23,01'nin gençlik ve spor, %32,33'ünün üniversite, %32,52'sinin özel kuruluşlar olarak kurumun rekreatif faaliyetler için iş birliği içerisinde olması gereken kurumlar olduğu görüşünü bildirdikleri anlaşılmaktadır.

Araştırmaya katılan bireylerin %48,78'i kafeteryayı, %7,24'ü soyunma odalarını, %6,37'si izleyici bölümlerini, %37,61'i step salonu – sauna ve hamamı rekreatif etkinlikleri için kullanacakları alanlarda istedikleri ek tesisler olarak belirttikleri anlaşılmaktadır.

6.2 ÖNERİLER

Yapılan bu araştırma, benzer nitelikte başka bir belediye kurumunda da yapılarak, bulgular karşılaştırılmalı, çıkan bulgular ışığında gerekli sonuçlara varılarak, sonuçlar genelleştirilmeli, tedbirler alınıp, öneriler yapılmalıdır.

Araştırma kapsamına giren personelin yeterli boş zamana sahip oldukları fakat boş zamanlarını değerlendirme konusunda bilgi seviyelerinin düşük olduğu, bu seviyenin yükseltilmesi için Kocaeli Üniversitesi BESYO Rekreasyon bölümünün varlığı ve çalışmaları, tanıtım ve medya yolu ile belediye personeline duyurulmalıdır. Bundan sonra belediye ve üniversite arasında iş birliği sağlanarak, çalışanlara

rekreasyonu tanıtıcı, eğitici ve onları teşvik edici seminerler verilmeli, çalışmalar yapılmalıdır.

Belediyede çalışan bireylerin belediye tesislerinin varlığından haberdar edilmeli ve daha iyi ve uygun şartlarda yararlanmaları sağlanmalı, bunun için tanıtıcı, eğitici seminerler düzenlenmelidir.

Üniversite ile iş birliği içerisinde bulunarak, belediye personelinin boş zaman etkinlikleri için çeşitli programlar düzenlenmeli ve bunların devamını sağlama üzerine yoğunlaşılmalıdır. Bu sayede BESYO mezunlarının da staj ve iş imkanları kendiliğinden çoğalacaktır.

Belediye personeline yük getirmeyecek, sıkmayacak, stres ve monotonluktan uzaklaştıracak aktiviteler hazırlanmalı, onların rekreasyon konusunda bilinçlenmeleri sağlanmalı, katılımı sağlamak ve desteklemek için çalışmalar yapılmalıdır.

Belediye personel müdürlüklerinin teşviki ile çeşitli yarışma, gösteri, seminer, geziler, konser ve müsabakalar düzenlenerek personel arasında birlik ve beraberlik sağlanmalı, sosyal ilişkilerin gelişmesi, bireylerin mutlu edilip iş verimlerinin artırılması amaçlanmalıdır.

KAYNAKLAR

AKGÜNER,T.(2001). Kamu Personel Yönetimi. Genişletilmiş 4.Basım. Der Yayınları 90. Kardeşler Matbaası. İstanbul. s.: 40,48.

AKPINAR,S. (2004). Düzenli Olarak Yapılan Rekreatif Etkinliklerin Bireylerin Uyum Düzeylerine Etkilerinin İncelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Kocaeli. s.: 22.

AYTAÇ,F.(1998). Açıklamalı-İçtihatlı Belediye Kanunu. 6.Baskı. Seçkin Yayınevi. Ankara. s.: 23-24-25.

BALCI,V.,DEMİRTAŞ,M.,GÜRBÜZ,P.,İLHAN,A.,ERSÖZ,V.(2002). 7.Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi Seminer Kitabı. Poster Bildirisi. Ankara'daki Üniversite Öğrencilerinin Boş Zaman Etkinliklerine Katılımlarının Araştırılması. s.:77.

BAŞARAN,S.(1994). Yerel Yönetimlerde İdari ve Siyaset ve Belediyelere Yönelik Alan Tartışması. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara. s.: 17.

BAŞARAN,Z.(1998). Türk Spor Örgütlenme Sürecinde Rekreasyon Anlayışı ve Bugünkü Uygulanabilirliği. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara. s.: 25.

BAŞARAN,Z.,ASLAN,F.,SARIMERT,F.(2003). Yerel Yönetimlerde Çalışan Bireylerin Rekreatif Alışkanlıkları ve Kurumlarından Yararlanma Düzeyleri. Gazi Üniversitesi-Ankara Üniversitesi (Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulları İşbirliği ile) Spor Yönetimi ve Ekonomisi Sempozyumu Bildiri Özetleri. 5-6 Aralık. Ankara Üniversitesi Basımevi. s.: 13.

BAŞARAN,Z.,ASLAN,F.(2003). İdarecilerin Ders Dışı Etkinliklere Bakış Açılıarı. Gazi Üniversitesi-Ankara Üniversitesi (Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulları

İşbirliği ile)Spor Yönetimi ve Ekonomisi Sempozyumu Bildiri Özetleri. 5-6 Aralık. Ankara Üniversitesi Basımevi. s.: 36.

BİNATLI,C.,VARCAN,N.,ÇAKIR,T.(1997). Mahalli İdareler Ekonomisi. Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Ön Lisans Programı. Kamu Yönetimi 212. Web Ofset Tesisleri. Eskişehir. s.: 28-32,42.

CANMAN,D.,ERTEKİN,Y.,AR,F.,BASGHİR,T.K.,ÖZER,C.(2002). Kamu Görevlileri El Kitabı. Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü. TODAİE Yayınları. Ankara. s.:49,50,90,88.

ÇOKER,F.,KAZANCI,S.,KAZANCI,F.,KAZANCI,M. Türkiye Cumhuriyeti Kanunları 633-1616. Yedinci Cilt. Kanun No:657. Devlet Memurları Kanunu. Kazancı Hukuk Kaynakları Basım Yayım A.Ş.. İstanbul. s.: 31,317,344,350,462,7501,7502.

EMEKTAR,A.(2002). Belediye Mevzuat Serisi No:1. Belediye Kanunu ve Taşıt Kanunu. Vizyon Yayınları. 1.Baskı. Karaca Ofset. Ankara. s.: 3,4,25-28.

ERGUN,T.,POLATOĞLU,A.(1992). Kamu Yönetimine Giriş. 4.Yayım. Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü. TODAİE Yayını. İlksan Matbaası. Ankara. s.: 4.

ERYILMAZ,B.(1978). Kamu Yönetimi. 4. Baskı. Erkan Matbaacılık. İstanbul. s.: 129-131.

FIRAT,A.S.(1997). Avrupa Birliği Üyeliği Sürecinde Türkiye'deki Metropolitan Alan Yerel Yönetimlerinin Değerlendirilmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara. s.: 46.

FİŞEK,K.(1979). Yönetim. Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları No:437. Sevinç Matbaası. Ankara. s.: 1.

GENÇ,T.(1998). Kamu Yönetimi. Başkent Kilişe Matbaacılık. Ankara. s.: 4-5,7,9.

GİRİTLİ,İ.(1963). Amme İdaresi Teşkilatı ve Personeli. 5. Baskı. İstanbul Üniversitesi Yayınları No:1020.Hukuk Fakültesi Yayınları No:212. Sulhi Garan Matbaası. İstanbul. s.: 100-101,103-106.

GİRİTLİ,İ.(1975). Amme İdaresi Teşkilatı ve Personeli. 5. Baskı. İstanbul Üniversitesi Yayınları No:2104.Hukuk Fakültesi Yayınları No:466.Fakülteler Matbaası. İstanbul. s.: 188-189,191-195.

GİRİTLİ,İ.(1979). Kamu Yönetimi Teşkilatı ve Personeli. 6.Baskı. İstanbul Üniversitesi Yayınları No:2649.Hukuk Fakültesi Yayınları No:595.Fakülteler Matbaası. İstanbul. s.: 184-186,188-191.

GİRİTLİ,İ.(1993). Türkiye'nin İdari Yapısı.9.Baskı. Der Yayınları. İstanbul. s.: 63-64,66-68,70-71,73-75.

GORVİNE,A.(1956). An Outline Of Turkish Provincial and Local Government. Newyork University. Joint Publications. Series No:4Yeni Matbaa. Ankara. s.: 19-20.

GÖKDENİZ,A.,HACIOĞLU,N.,DİNÇ,Y.(2003). Boş Zaman Rekreasyon Yönetimi Örnek Animasyon Uygulamaları. Detay Yayıncılık. Sistem Ofset. Ankara. s.: 29-32,36-40.

GÖZAYDIN,G.(2001). Orta Öğretim Kurumlarının Öğrenci Öğretmen ve Yöneticilerinin Serbest Zamanlarını Değerlendirme Tercihleri ve Bu Tercihler Üzerinde Sosyo-Ekonomik Yapılarının Etkilerinin İncelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Kocaeli. s.: 7-9,30-31.

GÖZÜBÜYÜK,A.Ş.(1978). Türkiye'nin Yönetim Yapısı. Sevinç Matbaası. S Yayınları11. Ankara. s.: 110.

GÖZÜBÜYÜK,A.Ş.(1987). Yönetim Hukuku. Anadolu Üniversitesi Siyasal Bilimler Fakültesi.2.Baskı Sevinç Matbaası. Ankara. s.: 1,5,7,86,87,90,91,117,118,120,121.

GÖZÜBÜYÜK,A.Ş.(1993). Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi. Türkiye'nin İdari Yapısı. Ünite 1-13.1.Fasikül. 3.Sınıf. Anadolu Üniversitesi Yayınları No:78. Açık Öğretim Fakültesi Yayınları No:25. Web Ofset. Eskişehir. s.: 89.

GÖZÜBÜYÜK,A.Ş.(1997). Türkiye'nin İdari Yapısı 3. Cilt:2. Ünite:14-28. Anadolu Üniversitesi Yayınları No:910. Açık Öğretim Fakültesi Yayınları No:491. Web Ofset. Eskişehir. s.: 166.

GÖZÜBÜYÜK,A.Ş.,ERDEM,M.B.(2000). Türkiye'nin İdari Yapısı3. Anadolu Üniversitesi Yayınları No:910. Açık Öğretim Fakültesi Yayınları No:491. Web Ofset. Eskişehir.

GÜNGÖRMÜŞ,H.A.,YETİM,A.(2003). Ankara'daki Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarında Görev Yapan Öğretim Elemanlarının Boş Zamanlarını Değerlendirme Biçimlerinin Araştırılması. Gazi Üniversitesi-Ankara Üniversitesi (Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulları İşbirliği ile)Spor Yönetimi ve Ekonomisi Sempozyumu Bildiri Özetleri. 5-6 Aralık. Ankara Üniversitesi Basımevi. s.: 18.

HAZAR,A.(1999). Turizm İşletmelerinde Animasyon,Rekreasyon,Animasyon Teorisi ve Uygulamalı Animasyon Etkinlikleri. Detay Yayıncılık. Ankara. s.:25-27,29-31.

HAZAR,A.(2003). Rekreasyon ve Animasyon Rekreasyon ve Animasyon Teorisi Animasyon Hizmetlerinin Yönetimi Geleneksel Kültür Canlandırması Uygulamalı Animasyon Etkinlikleri. Genişletilmiş 2.Baskı. Detay Yayıncılık. Sistem Ofset. Ankara. s.:21-28.

İNCE,C.(2000). Turizm İşletmelerinde Rekreasyon ve Animasyon. Turhan Kitabevi. Ankara. s.: 19-22.

KANTARCI,S.(1998). Türkiye’de Belediye Personel Rejimi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara. s.:30.

KARAKÜÇÜK,S.(1995). Rekreasyon Boş Zamanları Değerlendirme Kavram Kapsam ve Bir Araştırma. Seren Matbaacılık. Ankara. s.:305

KARAKÜÇÜK,S.(1997). Rekreasyon Boş Zamanları Değerlendirme Kavram Kapsam ve Bir Araştırma. 2.Baskı. Turhan Kitabevi. Ankara. s.: 51-54,57,61-70,75-80,86-95.

KARAKÜÇÜK,S.(2001)Rekreasyon Boş Zamanları Değerlendirme. 4.Baskı. Gazi Kitabevi. Ankara. s.: 66-79,92-100)

KATIRCIOĞLU,A.(1999). Yerel Yönetimlerin (Belediyelerin)Rekreatif Faaliyetlere Yaklaşım ve Uygulamaları Bakımından Değerlendirilmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Samsun. s.: 11.

KILBAŞ,Ş.(1994). Gençlik ve Boş Zaman Değerlendirme. 1.Baskı. Adana.

KILBAŞ,Ş.(2001). Rekreasyon,Boş Zamanı Değerlendirme. Anaca Yayınları. Taksim Ofset. Adana. s.: 15.

KORAL,D.(1993). Avrupa Topluluğu Ülkelerinde Spor ve Rekreasyonun Organizasyonu ve Bunu Türkiye’de Uygulaması Olanakları Üzerinde Bir Araştırma. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara. s.: 20.

KURAN,Y.(1993). Yönetici Kesimde Rekreasyon Kavramının Algılanması. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul. s.: 3.

OKUMUŞ,Y.(2002). Kocaeli İlinde Bulunan Farklı Sanayi Kuruluşlarında Çalışan Bireylerin Boş Zamanlarını Değerlendirme Tercihlerinin İncelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Kocaeli. s.: 15.

OKUMUŞ,Y.,BAŞARAN,Z.,SİVRİKAYA,K.(2002). Farklı Sanayi Kuruluşlarında Çalışan Bireylerin Boş Zamanlarını Değerlendirme Tercihlerinin İncelenmesi. 7.Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi Seminer Kitabı. Sözel Bildiri. s.: 57.

ONARAN,O.,SELANA,Y.,EKZEN,A.,BÜKER,S.(1991). Türkiye'nin Devlet Yapısı. Anadolu Üniversitesi Lisans Tamamlama Programı. Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayınları. No:174. E Tam.As Web Ofset. s.:163-165, 168, 169.

ÖCALAN,M.(1996). Doğu İl Merkezlerinde Görev Yapan Öğretmenlerin Boş Zamanlarında Yaptıkları Faaliyetler ve Sporun Yeri. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Elazığ. s.: 5.

ÖDEMİŞ,B.(1998). Yerel Yönetim Yerinden Yönetim. Büyükşehir Belediye Yönetimi ve Uygulamaları. Özgün Matbaacılık Ankara. s.: 90-92,126-129.

ÖZÇALIKUŞU,O.(1999). Yatılı İlköğretim Bölge Okullarında Okuyan Öğrencilerin Boş Zamanları Değerlendirme ve Spor Alışkanlıkları Üzerine Bir Araştırma (Hatay İli Örneği). Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara. s.: 10.

ÖZİŞİK,Y.(1998). Kara Harp Okulu Öğretim Elemanlarının Rekreasyon Sorunları Üzerine Bir Araştırma. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara. s.: 20.

ÖZKÖK,A.(1997). 21.Yüzyıl Türkiye'si İçin Yerel Yönetim Modeli. Ümraniye Belediyesi Kültür Yayınları. S.: 74-75.

ÖZKÖKELİ,N.(1998). Ankara Emniyet Müdürlüğü Çevik Kuvvet Şube Müdürlüğü Birim Elemanlarının Boş Zamanları Üzerine Bir Araştırma. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara. s.: 38.

PRIEST,S.,GASS,M.A.(1997). Effective Leadership In Advanture Programming. Human Kinetics. Champaing. USA.

PAZARCI,Ş.(1995). Belediye Kanunu ve Yargı Kararları. Gri Ajans. Ankara. s.: 5.

SENCER,M.(1986). Türkiye'nin Yönetim Yapısı. Alan Yayıncılık. İstanbul. s.: 299,300.

SEZGİN,S.(1987). Türk Toplumunun Rekreasyon Alışkanlıkları İstanbul Örneği. Yayınlanmamış Doktora Tezi. İstanbul. s.: 4.

TARTOP,N.(1986). Mahalli İdareler. Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü. Sevin Matbaası. Ankara. s.: 99-100.

TATAR,M.,TATAR,F.(1998). Türk Belediyecilik Derneği. Yerel Yönetimler ve Sağlık. Bölüm 5.Ankara.

TEZCAN,M.(1994). Boş Zamanların Değerlendirilmesi Sosyolojisi. 4.Baskı. Atilla Kitabevi. Erek Ofset. Ankara. s.: 26,27.

TEZSEZEN,C.,AĞAÇLI,Ö.(1995). Türkiye'de Yerel Yönetim Sistemi İçinde Belediyeler. Maliye ve Hukuk Yayınları. Ankara. s.: 81-87.

TUNÇEL,E.F.(1999). Orta Öğretim Kurumlarında Görev Yapan Öğretmenlerin Boş Zamanlarını Değerlendirme Alışkanlıklarında Sporun Yeri(İzmir İli Örneği). Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İzmir. s.: 14.

TUNÇKOL,H.M.(2001). Selçuk Üniversitesindeki Akademik Personelin Rekreatif Faaliyetlerinin Değerlendirilmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Konya. s.: 7,26,27.

TUZCUOĞULLARI,B.E.(1997). Spor Rekreasyon ve Turizm İlişkisi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara. s.: 37,41.

Türkiye’de Yerel Yönetim Sisteminin Geliştirilmesi. Yerel Yönetimin Geliştirilmesi Programı Raporlar Dizisi. 1.Iula Emme. s.: 96,102,103,127,128.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası(2003). Kanun Metinleri Dizisi 1. Seçkin Yayınevi. Ankara. s.: 31,120.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği.(1996). Mahalli İdarelerin Yeniden Yapılandırılması. Yerel Yönetim Reformu Özel İhtisas Komisyonu Raporu. Aydoğdu Ofset. s.: 86.

VERSAN,V.(1986). Kamu Yönetimi Siyasi ve İdari Teşkilat.9.Basım. Doğan Ofset. Dar Yayınları. İstanbul. s.: 216.

YALÇINDAĞ,S.(1992). Federal Almanya’da ve Türkiye’de Yerel Yönetimler. Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü. İlksan Matbaası. Ankara. s.: 86-87.

YAVAŞ,H.(1998). Türkiye’de Yerel Yönetim Birimi Olarak Belediyelerin Personel Yapısı ve Sorunları (Çanakkale İli Belediyelerinin Personel Yapısı Üzerine Bir Araştırma). Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Çanakkale. S.: 8.

YENEL,F.,ERTURAN,E.E.,ÇOLAKOĞLU,T.(2003). Gazi Üniversitesi-Ankara Üniversitesi (Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulları İşbirliği ile)Spor Yönetimi ve Ekonomisi Sempozyumu Bildiri Özetleri. 5-6 Aralık. Boş Zamanlarında Sportif Aktivitelere Katılan Bireylerin Katılım Nedenleri ve Beklentileri Üzerine Bir Araştırma. Ankara Üniversitesi Basımevi. s.: 21.

YETİŞ,Ü.(2000). Kamu Kuruluşlarında Çalışan Devlet Memurlarının Boş Zaman Faaliyetlerini Değerlendirme Aışkanlıkları (TÜGSAŞ Örneği). Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara. s.: 28,29.

ÖZGEÇMİŞ

İzmit doğumludur. İlk, orta, lise öğrenimini İzmit'te, lisans öğrenimini Kocaeli Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulunda yapmıştır. Kocaeli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Yüksek lisans öğrencisidir.

1995-2000 yılları arasında faal futbol hakemliği yapmıştır. Türkiye Futbol Federasyonu Antrenörler Derneği üyesi olup, "A " Lisans Futbol Antrenörüdür.

1998 yılında Türkiye Buz Sporları Federasyonu bünyesinde Buz Hokeyi hakemi olmuştur. Halen Uluslararası Buz Hokeyi Hakemliği (IIHF) yapmaktadır. Türkiye Buz Sporları Federasyonu bünyesinde, Buz Pateni (figür) ve Buz Hokeyi Antrenörlük belgeleri vardır.

Gazi Üniversitesi & Ankara Üniversitesi Spor Yönetimi ve Ekonomisi Sempozyumunda, arkadaşlarıyla birlikte Rekreasyon alanında yaptığı bir makalesi bulunmaktadır.